

Revisionsplikt i små aktiebolag

- en fråga om storlek?

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Handledare: *Jan Marton och Anna-Karin Pettersson*

Samuel Bjälkemo	79
Tobias Brodin	76
Daniel Larsson	81

FÖRORD

Denna kandidat- och magisteruppsats inom redovisning har utarbetats under våren 2005 på Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet.

Vi vill ta tillfället i akt att rikta ett stort tack till alla de personer och företag som bistått oss i vårt arbete. Utan er hjälp hade arbetet varit omöjligt att genomföra.

Tack till de företag som har ställt upp på våra intervjuer, samt alla de som tagit sig tid att besvara vår enkätundersökning. Vi vill även tacka Postens adressregister som generöst bistått oss med de register som legat till grund för vår enkätundersökning. Philip Nilsson på WorldWideResults ska ha ett stort tack för att han hjälpt oss administrera vår enkätundersökning samt kommit med goda råd vid utformandet av undersökningen. Vi vill även tacka de auktoriserade revisorerna Ulf Careland, Lennart Brattheden, Mikael Thorsson samt revisorsassistent Pontus Tonning för de värdefulla upplysningar och åsikter som givits kring revision och revisionsplikt.

Vi vill även rikta ett tack till våra handledare Jan Marton och Anna-Karin Pettersson för alla de uppslag de givit samt den entusiasm de visat när de handlett oss i vårt arbete med frågan om revisionsplikten i små aktiebolag.

Trevlig läsning!

Göteborg den 3 juni 2005

Samuel Bjälkemo

Tobias Brodin

Daniel Larsson

SAMMANFATTNING

Kandidat- och Magisteruppsats i Företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Redovisning och Finansiering, VT 2005

Författare: Samuel Bjälkemo, Tobias Brodin, Daniel Larsson

Handledare: Jan Marton och Anna-Karin Pettersson

Bakgrund: En genomgående trend är att allt fler länder i vår omgivning avskaffar den lagstadgade revisionen för de minsta företagen. I EG-rätten, ministerrådets fjärde direktiv, artikel 51.1, anges vilka företagsformer som omfattas av revisionsplikt. Där framgår också att reglering av revisionsplikten för mindre bolag överlåtits till de enskilda medlemsländerna. Samtliga ”gamla” EU-länder, de före utvidgningen 2004, med undantag för de nordiska länderna har valt att utnyttja möjligheten att undanta små bolag från revisionsplikten. Svenskt Näringsliv presenterade nyligen en utredning som slår fast att Sverige bör avskaffa revisionsplikten i små aktiebolag, det vill säga bolag med färre än 50 anställda, mindre än 50 miljoner i omsättning och mindre än 25 miljoner i balansomslutning.

Huvudfrågeställning: Hur ser de små aktiebolagen på revisionsplikten och vilka är faktorerna bakom deras ställningstagande?

Syfte: Uppsatsen syfte är att undersöka hur de små aktiebolagen ställer sig till den nuvarande revisionsplikten samt klargöra vilka faktorer som ligger bakom deras ställningstagande. Vi kommer även att undersöka hur bolagen upplever nyttan med revisionen i förhållande till kostnaden samt eventuella skillnader i bedömningen beroende på bolagsstorlek, det vill säga mellan mikrobolag, 10/24-bolag och 50/50-bolag.

Avgränsningar: Vi har valt att endast undersöka aktiebolag som uppfyller kriterierna för att få kallas små aktiebolag enligt den promemoria som lades i Sverige 2004. En ytterligare avgränsning som gjorts är att vi enbart sett på frågan om revisionsplikten utifrån bolagens perspektiv och hur de ställer sig till revisionsplikten.

Metod: Uppsatsen är både en kvalitativ och en kvantitativ studie som baseras på primärdata i form av intervjuer och en enkätundersökning. Uppsatsen baseras främst på primärdata från enkätundersökningen.

Analys: Majoriteten av de små aktiebolagens ställer sig positiva till en lagstadgad revisionsplikt enligt nuvarande ordning. Ser vi däremot på de enskilda bolagsstorlekarna skiljer sig uppfattningarna åt. Mikrobolagen skiljer sig från 10/24-bolagen och 50/50-bolagen genom att vilja avskaffa revisionsplikten.

Slutsats: Mikrobolagen är på i stort sett samtliga punkter mer negativt inställda till både revision och revisionsplikt än övriga bolag. Den slutsatsen vi kunnat dra om faktorerna bakom bolagens ställningstagande till revisionsplikten är att de som vill behålla plikten kännetecknas av att de har mer kontakt med revisorn och att de i större utsträckning använder revisorns rådgivande tjänster. De anser att ägaren är den som har mest nytta av revisionen och de tror att ett avskaffande av revisionsplikten skulle medföra negativa effekter.

BEGREPP

Byråjäv	En jävssituation uppstår om vald revisor eller om någon som är verksam på samma revisionsbyrå som den valda revisorn deltar i företagets grundbokföring.
Kombiuppdrag	Med kombiuppdrag avses uppdrag där någon, som är verksam på samma revisionsbyrå som företagets valda revisor, deltar i upprättandet av bokföringen.
Konfidensintervall	Statistisk term, den vanligaste formen av osäkerhetsintervall. Om man i ett försök eller en undersökning inte kan bestämma svaret exakt kan man i stället ge två gränser, som innesluter rätt värde med en i förväg bestämd sannolikhet, <i>konfidensgraden</i> .
Mikrobolag	Ett företag som har en omsättning understigande 3 miljoner kronor samt max fem anställda.
Population	Samtliga individer som studeras vid en statistisk undersökning, t.ex. små aktiebolag i Sverige.
Ram	Är en lista, ett register eller någon annan förteckning över den population, som urvalet skall dras ur.
Signifikans	Statistisk signifikans anger sannolikheten i att ett framräknat värde skiljer sig från ett referensvärde. Signifikans används som kompletterande information när man inte kunnat analysera en hel population, utan bara ett större eller mindre stickprov.
Skattning	Ett systematiskt sätt att med hjälp av mer eller mindre osäkra observationer eller mätdata beräkna en uppskattning av en okänd parameter.
Små aktiebolag	Två av tre kriterier måste vara uppfyllda: Färre än 50 anställda, mindre än 50 miljoner i omsättning och mindre än 25 miljoner i balansomslutning.
Stickprov	Är de ur urvalet som valt att delta i undersökningen. Syftet är att med resultat från mätningar av stickprovet dra slutsatser om hela populationen.
50/50-bolag	Ett bolag med 10-50 anställda och med en omsättning på 24-50 miljoner kronor.
10/24-bolag	Ett bolag med färre än 10 anställda och med en omsättning som understiger 24 miljoner kronor.

FÖRKORTNINGAR

DTI	Department of Trade and Industry. England
FAR	F.d. Föreningen Auktoriserade Revisorer
ISA	International Standards on Auditing
PAR	Postens adressregister
RS	Revisionsstandard i Sverige

1	INLEDNING	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Problemdiskussion	2
1.3	Problemformulering	3
1.4	Syfte	3
1.5	Avgränsningar.....	4
1.6	Disposition	4
2	METOD	5
2.1	Sammanfattning av metod	5
2.2	Val av undersökningsmetod.....	6
2.3	Tillvägagångssätt	6
2.3.1	Teoretisk studie.....	6
2.3.2	Kritisk granskning av det teoretiska materialet	7
2.3.3	Empirisk studie	7
2.3.3.1	Urval intervju	7
2.3.3.2	Intervjuer.....	8
2.3.3.3	Metod för analys av intervjuer.....	9
2.3.3.4	Urval enkät.....	10
2.3.3.5	Enkät	11
2.3.3.6	Metod för analys av enkät.....	12
2.4	Uppsatsens trovärdighet.....	13
2.4.1	Validitet	13
2.4.2	Reliabilitet.....	14
2.4.3	Urvalsfel.....	15
2.4.4	Icke-urvalsfel	16
2.4.4.1	Ramproblem.....	16
2.4.4.2	Svarsbortfall.....	17
2.4.4.3	Mätfel.....	17
2.4.4.4	Bearbetningsfel	18
2.4.5	Kritisk granskning av det empiriska materialet	18
3	REFERENSRAM	19
3.1	Revisionsplikt inom EU.....	19
3.2	RS - Revisionsstandard i Sverige.....	21
3.3	Promemoria – Några frågor om revision	22
3.4	Tidigare forskning - Jill Collis.....	23
3.5	Definitioner	24
3.5.1	Små aktiebolag.....	24
3.5.2	10/24 – bolag	25
3.5.3	Mikrobolag.....	25
3.5.4	Kostnad	25
3.5.5	Nytta.....	26

4	EMPIRI OCH ANALYS	27
4.1	Intervjuer.....	27
4.1.1	Intervju företag	27
4.1.1.1	Revisorns roll i företaget.....	27
4.1.1.2	Nyttan och kostnad med revision.....	27
4.1.1.3	Revisionsplikt i små aktiebolag	28
4.1.2	Intervju revisorer.....	28
4.1.2.1	Revisorns roll i företaget.....	28
4.1.2.2	Argument för och emot revision i små aktiebolag.....	28
4.1.2.3	Revisionspliktens framtid	29
4.2	Enkätundersökning	29
4.2.1	Kontakten med revisorn.....	30
4.2.2	Revisorns roll i företaget.....	31
4.2.3	Kostnaden för revision.....	31
4.2.4	Nyttan med revision.....	32
4.2.5	Nyttan kontra kostnaden med revision	33
4.2.6	Frivillig revision – utnyttja eller inte?	33
4.2.7	Negativa effekter vid ett avskaffande	34
4.2.8	Revisionspliktens vara eller inte vara	35
4.2.8.1	Orsaker till bolagens inställning till revisionsplikten	36
4.2.9	Analys med koppling till tidigare forskning.....	40
5	SLUTSATS OCH SLUTDISKUSSION	41
	Källförteckning	44
	Bilaga 1 – Sammanfattning intervju företag.....	48
	Bilaga 2 – Sammanfattning intervju revisorer	51
	Bilaga 3 – Enkät.....	54
	Bilaga 4 – Diagram	60
	Bilaga 5 – Normalfördelningstabell.....	62

Figurförteckning

<i>Figur 1: Modell över tillvägagångssättet (egen bearbetning).....</i>	<i>5</i>
<i>Figur 2: Urvalsmodell (egen bearbetning).....</i>	<i>15</i>
<i>Figur 3: Reglernas omfattning i förhållande till företagsstorlek. ....</i>	<i>25</i>

Diagramförteckning

<i>Diagram 1: Kontakten med revisorn .....</i>	<i>30</i>
<i>Diagram 2: Revisorns roll i företaget.....</i>	<i>31</i>
<i>Diagram 3: Kostnaden för revision .....</i>	<i>31</i>
<i>Diagram 4: Nyttan med revision .....</i>	<i>32</i>
<i>Diagram 5: Nyttan kontra kostnaden med revision.....</i>	<i>33</i>
<i>Diagram 6: Frivillig revision .....</i>	<i>33</i>
<i>Diagram 7: Negativa effekter vid ett avskaffande .....</i>	<i>34</i>
<i>Diagram 8: Revisionspliktens vara eller icke vara .....</i>	<i>35</i>

Tabellförteckning

<i>Tabell 1: Gränsvärden för revisionsplikt inom EU .....</i>	<i>20</i>
<i>Tabell 2: Orsaker bakom ställningstagande till revisionsplikten – små aktiebolag.....</i>	<i>36</i>
<i>Tabell 3: Orsaker bakom ställningstagande till revisionsplikten – mikrobolag .....</i>	<i>37</i>
<i>Tabell 4: Orsaker bakom ställningstagande till revisionsplikten – 10/24-bolag .....</i>	<i>38</i>
<i>Tabell 5: Orsaker bakom ställningstagande till revisionsplikten – 50/50-bolag .....</i>	<i>39</i>

1 INLEDNING

I det inledande kapitlet ges en bakgrund till debatten kring revisionsplikten i Sverige. Vidare kommer problemområden och frågeställningar, men även syftet med uppsatsen samt de avgränsningar som gjorts att belysas. Kapitlet avslutas med en beskrivning av uppsatsens disposition.

1.1 BAKGRUND

I Sverige lagstiftades det den 1 januari 1983 om revisionsplikt för samtliga aktiebolag. Ett genomförande av plikten hade tidigare setts som omöjligt då antalet kvalificerade revisorer varit för få. Det huvudmotiv som angavs för revisionsplikten var möjligheterna att i *små aktiebolag* kunna motverka ekonomisk brottslighet.¹ Aktiebolagskommitténs² senaste översyn av frågan (1995) resulterade inte i några förslag till förändring, men man menade att lagen gav utrymme för enklare och billigare revision i små aktiebolag och att detta var upp till revisionsbranschen att hantera.³

Enligt EG-rätten och ministerrådets fjärde direktiv, artikel 51.1, anges vilka företagsformer som omfattas av revisionsplikten. Där framgår också att reglering av revisionsplikten för mindre bolag överläts till de enskilda medlemsländerna.⁴ EU har satt gränsen för de högst tillåtna värdena till 50 anställda, 7,3 miljoner euro i omsättning och 3,65 miljoner euro i balansomslutning. För att ett företag skall få undantas från revision får endast ett av de tre gränsvärdena överstigas.⁵

Samtliga ”gamla” EU-länder, det vill säga de som ingick före den senaste utvidgningen 2004, med undantag för de nordiska länderna har valt att utnyttja möjligheten att undanta aktiebolag från revisionsplikten. Vissa medlemsländer har dock valt att tillämpa striktare gränsvärden än det maximalt tillåtna EG-direktivet.⁶

Några av de gamla EU-länderna har tidigare haft full revisionsplikt, men sedan avskaffat den för de mindre bolagen. England har sedan 1993 stegvis gått mot en slopad revisionsplikt för små bolag och har nu nått gränsen för när EU-reglerna hindrar undantag från revisionsplikt. Irland valde år 2000 att avskaffa revisionsplikten för aktiebolag men med gränsvärden som ligger under EG-rättens tillåtna värden. Motivet till avskaffandet av plikten var att kostnaden för revisionen i små företag var alltför hög i förhållande till nyttan den medför.⁷

---

¹ Per Thorell & Claes Norberg. Går det att försvara revisionsplikten? *Balans* nr 3. (2005).

² Tillsattes och fick sina direktiv av regeringen 1990. Kommitténs analyser och förslag lämnas i form av betänkanden till regeringen och publiceras i Statens Offentliga Utredningar (SOU).

³ Per Thorell & Claes Norberg. *Revisionsplikten i små aktiebolag*. (Stockholm: Svenskt Näringsliv, 2005).

⁴ Regeringens proposition (2000/01:146) *Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet*. (rev. 9 mars 2004).

⁵ Thorell & Norberg, *Revisionsplikten i små aktiebolag*.

⁶ Pernilla Halling. Sällan revision av små företag i EU-länderna. *Balans* nr 3. (2005).

⁷ Thorell & Norberg, *Revisionsplikten i små aktiebolag*.

Revisionspliktens vara eller icke vara är flitigt debatterad i de nordiska länderna. I Finland är en förändring av revisionslagen aktuell. Frågan om en begränsning av revisionsplikten diskuteras även i Danmark där den danska regeringen vill minska företagens administrativa börda. I en rapport från den danska regeringen konstaterar man, i likhet med Irland, att nyttan med den lagstadgade revisionen för små företag inte motiverar dess kostnad, och man föreslår därför att plikten avskaffas för mindre bolag.⁸

Debatten om revisionsplikten för små aktiebolag i Sverige har tagit fart efter att Svenskt Näringsliv i mars presenterade en rapport i ämnet. Svensk Näringsliv förespråkar där en förändring av revisionsplikten, ett ställningstagande som till stor del grundar sig på Jill Collis studie⁹ av utfallet efter avskaffandet av revisionsplikten i England.¹⁰

Ytterst är det våra politiker som avgör revisionspliktens framtid. De borgliga partierna presenterade i början av 2005 ett gemensamt dokument där det framgår att man vill avskaffa revisionsplikten för de små aktiebolagen. Regeringen har nyligen lagt fram en proposition med förslag till en ny aktiebolagslag. Denna innehåller en hel del förenklingar för svenska aktiebolag, men propositionen är i övrigt i linje med aktiebolagskommittén vad det gäller att behålla den nuvarande revisionsplikten intakt.¹¹

1.2 PROBLEMDISKUSSION

Den svenska lagstiftningen om revision består av regler som i många avseenden är historiskt betingade.¹² Dagens revisionsregler är utformade med utgångspunkt i de större bolagen där behoven av revision är mycket omfattande. Trots att behovet av revision är olika beroende på bolagsstorlek gör reglerna ingen skillnad mellan små och stora bolag. I ett stort bolag kan ägarna i många fall endast erhålla information genom årsredovisningar och kvartalsrapporter. Ett av motiven till kravet på revision i aktiebolag är att ge aktieägarna tillförlitlig information. Ur ett ägarperspektiv är det således viktigt att bolagets verksamhet och ställning kontrolleras av en självständig organisation.¹³ I ett litet företag med en eller ett fåtal ägare minskar behovet av information till externa intressenter då dessa i många fall är obefintliga.¹⁴

Den diskussion som förs i dag om den svenska revisionspliktens framtid i små aktiebolag har indirekt aktualiserats till följd av en promemoria från Justitiedepartementet år 2003.¹⁵ I denna promemoria föreslås en utökning av det så kallade *byråjäv*et, med vilket menas att den som är verksam i samma företag som den som biträder bolaget med bokföringen inte får revidera bolaget. Sådana så kallade *kombiuppdrag* är idag mycket vanliga. Promemorian har orsakat kritik från revisionsbranschen och lett till en diskussion kring revisionspliktens vara eller icke vara

⁸ Pernilla Halling. Debatten går het i Norden. *Balans* nr 3. (2005).

⁹ Jill Collis. *Directors' Views on Exemption From the Statutory Audit*. (A Research Report for the DTI. 2003).

¹⁰ Halling. Debatten går het i Norden.

¹¹ Vad tycker de politiska partierna om revisionsplikten i små och medelstora aktiebolag? *Balans* nr 4. (2005).

¹² Thorell & Norberg. *Går det att försvara revisionsplikten?*

¹³ Regeringens proposition. *Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet*.

¹⁴ Justitiedepartementets promemoria. *Förenklade redovisningsregler, m.m.* (2004).

¹⁵ Justitiedepartementets promemoria, *Några frågor om revision*. (2003). (rev. 2 april 2004).

i små bolag. Anledningen till kritiken är att revisionen i mindre bolag inte skall behöva göras mer omfattande och kostnadskrävande än vad som är motiverat.¹⁶

Med hjälp av jävs- och oberoenderegler försöker revisionsregleringen säkerställa revisorns oberoende i revisionen. Dessa regler tar främst sikte på de stora aktiebolagen med många ägare. Revisionsplikt i små aktiebolag aktualiserar oberoendehot som i många fall knappast går att komma åt med de regler som finns i dag. Detta visar sig tydligast i enmansbolag. I ett sådant bolag utgör ofta samma person ägare, bolagsledning och styrelse. En konsekvens av detta är att samma person som utser revisor även betalar för revisionen. En sådan ägare har inget behov av revision. Han eller hon behöver inte granska sig själv i rollen som företagsledare och således behövs ingen oberoende granskare. Revisionen utförs i dessa fall enbart för intressenter som exempelvis borgenärer och skatteverket, medan hela kostnaden för revisionen tas av företaget.¹⁷

Avregleringen i England grundas på en uttalad regelfilosofi, som är en del av ett handlingsprogram för att minska regleringskostnaderna för små aktiebolag i syfte att stärka deras konkurrenskraft. Regleringsfilosofin grundas på synsättet att om inte nyttan av en tvingande regel kan visas överstiga de kostnader regeln medför så skall regeln avskaffas. Detta innebär i praktiken att reglering skall kunna motiveras med empirisk data rörande reglernas positiva och negativa effekter.¹⁸

Vi har inte funnit några empiriska studier som presenterar siffror över den svenska revisionens ekonomiska effekter för företagen. Vi har heller inte funnit undersökningar som beläggs av siffror framtagna om de svenska företagens syn eller inställning till revisionsplikten samt hur de förhåller sig till nyttan och kostnaden med revision. Detta har lett fram till följande frågeställningar:

1.3 PROBLEMFORMULERING

- **Hur ser de små aktiebolagen på revisionsplikten och vilka är orsakerna bakom deras ställningstagande?**
  - Hur ser de små aktiebolagen på nyttan och kostnaden med revision?
  - Om revisionsplikten skulle avskaffas, skulle bolagen ändå välja att revideras?
  - Finns det något samband mellan bolagens inställning och dess storlek?

1.4 SYFTE

Huvudsyftet med uppsatsen är att undersöka hur de små aktiebolagen ställer sig till revisionsplikten samt klargöra vilka faktorer som ligger bakom deras ställningstagande.

¹⁶ Regeringens proposition (1997/98:99). *Aktiebolagets organisation*. (rev. 19 feb. 2004)

¹⁷ Thorell & Norberg, *Går det att försvara revisionsplikten?*

¹⁸ Ibid.

Vidare undersöks även om de små aktiebolagen upplever att nyttan med revisionen överstiger den kostnad tjänsten medför. Syftet innefattar även att undersöka huruvida bolagen skulle välja att revideras vid ett avskaffande av plikten. Vi ämnar även under varje fråga undersöka om det finns skillnader i uppfattning beroende på bolagets storlek.

1.5 AVGRÄNSNINGAR

Vi har valt att endast undersöka aktiebolag som uppfyller kriterierna för att få kallas ett litet aktiebolag enligt den promemoria som lades i Sverige 2004. Anledningen är att endast de små aktiebolagen är aktuella vid en eventuell förändring.

En annan avgränsning som gjorts är att vi enbart tittat på företagens åsikter och därmed inte berört vilka åsikter de olika intressenterna har, vilket begränsar området ytterligare.

1.6 DISPOSITION

1. Inledning

I det inledande kapitlet ges en bakgrund till problemet som studeras. Vidare kommer problemområden och frågeställningar, men även syftet med uppsatsen samt de avgränsningar som gjorts att belysas. Kapitlet avslutas med en beskrivning av uppsatsens disposition.

2. Metod

Metodkapitlet ger en redogörelse för vår arbetsprocess. Vidare kommer det metodiska tillvägagångssättet att motiveras, framförallt med avseende på insamling och bearbetning av data. Avslutningsvis sker en metoddiskussion där vi diskuterar uppsatsens trovärdighet och lyfter fram våra kritiska ställningstaganden beträffande valet och användandet av källor.

3. Referensram

Kapitlet ger läsaren en grundläggande bakgrund till den empiriska undersökningen och analysen. Först beskrivs vilka gränsvärden som olika länder inom EU valt. Därefter följer en redogörelse av nuvarande bestämmelser för revisorer i Sverige. Slutligen förklaras en del begrepp som ligger till grund för analysen.

4. Empiri & analys

I det fjärde kapitlet presenteras det empiriska materialet som erhållits genom intervjuer och en enkätundersökning. De viktigaste synpunkterna från intervjuerna har sammanställts och enkäten presenteras samt analyseras med hjälp av diagram och tabeller. I anslutning till huvudfrågans diagram presenteras även tabeller vars syfte är att finna orsaker till respondenternas ställningstagande.

5. Slutsats & slutdiskussion

Det avslutande kapitlet svarar på vår huvudfråga samt de delfrågor som presenteras i det inledande kapitlet. Slutsatserna bygger på analysen som presenteras i kapitel fyra. Dessutom följer en diskussion som berör vårt ställningstagande till revisionsplikten samt förslag till fortsatt forskning.

2 METOD

Avsikten med metodkapitlet är att ge en redogörelse för vår arbetsprocess samt varför vi valt metoden. Vidare kommer det metodiska tillvägagångssättet att motiveras, framförallt med avseende på insamling och bearbetning av data. Avslutningsvis sker en metoddiskussion där vi diskuterar kring uppsatsens trovärdighet och lyfter fram våra kritiska ställningstaganden beträffande valet och användandet av källor. Metodvalet präglar hela arbetsgången samt styr vilka slutsatser vi kommer fram till i vår analys.

2.1 SAMMANFATTNING AV METOD

Uppsatsen är både en kvalitativ och en kvantitativ studie som baseras på primärdata i form av intervjuer och en enkätundersökning. Nedanstående figur ger en överblick över vårt tillvägagångssätt samt vilka metodval vi gjort.

Figur 1: Modell över tillvägagångssättet (egen bearbetning).

2.2 VAL AV UNDERSÖKNINGSMETOD

Inom samhällsvetenskapen kan två huvudformer av metoder urskiljas, den kvantitativa och den kvalitativa. Likheten mellan dessa två angreppssätt är att deras syfte är gemensamt. Båda angreppssätten syftar till att ge en ökad förståelse för samhället vi verkar i samt hur enskilda individer, grupper och institutioner agerar och inverkar på varandra. Men de båda metoderna har även tydliga särdrag sinsemellan.¹⁹

En kvantitativ undersökning görs mer på bredden genom att man samlar in och studerar en stor mängd data.²⁰ Ett annat särdrag för metoden är att den i hög grad påverkas av forskarens idéer om vilka dimensioner och kategorier som skall stå i centrum.²¹

Jämfört med det kvantitativa tillvägagångssättet kan det kvalitativa tillvägagångssättet ses som en mer detaljerad och djupgående studie som ofta utgår från studieobjektets perspektiv. Den kvalitativa metoden strävar efter att förtydliga en helhetsbild i förhållande till frågeställningen. Den kvalitativa metoden lägger stor vikt vid icke kvantifierbar information som värderingar, attityder och föreställningar, vilket bidrar till förhöjd närhet till studieobjektet i fråga.²²

I vår studie om revisionsplikten i små aktiebolag kommer vi att nyttja både den kvantitativa och den kvalitativa metoden. Vi har bedömt att en kvalitativ metod lämpar sig väl vid intervjuerna som genomförts med tre revisorer och fem små aktiebolag då vi är ute efter detaljer och detaljerade beskrivningar av olika realiteter.

Studiens tyngdpunkt kommer dock att läggas på en kvantitativ undersökning av ett stort antal små aktiebolag i form av en enkät via e-post. Detta görs för att öka möjligheten att kunna dra generella slutsatser utifrån vår studie.

2.3 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Följande avsnitt redogör för vårt tillvägagångssätt vad gäller uppsatsens datainsamling, både gällande teoretisk och empirisk data.

2.3.1 Teoretisk studie

Vi började vår studie med att samla in litteratur skriven i ämnet. En stor del av informationen har hämtats från databaser tillgängliga från Ekonomiska biblioteket på Göteborgs Universitet. En databas som använts regelbundet är FAR Komplet. Det är vanligt förekommande att FAR Komplet hänvisar till facktidningen Balans, där många av de artiklar som refererats till finns publicerade. Utöver de ovan nämnda har vi använt oss av Gunda vid sökandet efter tidigare gjorda uppsatser på området. Även sökmotorer som Google och Yahoo har använts vid enskilda tillfällen. De sökord vi använt oss av

¹⁹ Ib Andersen. *Den uppenbara verkligheten – val av samhällsvetenskaplig metod*. (Lund: Studentlitteratur, 1998).

²⁰ Idar Magne Holme & Bernt Krohn Solvang. *Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder*. 2:a uppl. (Lund: Studentlitteratur, 1997).

²¹ Mats Alvesson & Kaj Sköldbäck. *Tolkning och reflektion – Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. (Lund: Studentlitteratur, 1994).

²² Holme & Solvang.

vid sökningarna i samtliga svenska databaser har varit ”revisionsplikt”, ”revisionsplikt i små aktiebolag”, ”revision i små aktiebolag”, ”revisorns oberoende”, ”revisionsstandard” och ”nytta och kostnad med revisionsplikt”. Andra användbara källor har varit regeringens hemsida där vi funnit motioner och de promemorior som berört ämnet revisionsplikt. Då ämnet varit omdebatterat under en längre tid har vi funnit gott om material för vår studie.

2.3.2 Kritisk granskning av det teoretiska materialet

Vi har till viss del använt oss av teoretiska källor i arbetet med vår studie. Vi vill reservera oss mot eventuella feltolkningar som författarna till dessa verk eventuellt kan ha gjort av relevant material. Det är viktigt att man har ett kritiskt förhållningssätt till all sekundärdata då risken finns att författarens subjektiva uppfattningar kan ha färgat ursprungsskriften.²³ Man måste även ta ställning till vilken information som är lämplig för att utreda upprättad frågeställning, vilket i praktiken innebär att man som författare måste fråga sig om det som påträffats är lämpligt och relevant.²⁴ Läsaren bör beakta att t.ex. Svenskt Näringsliv är en opinionsbildare som talar för sina medlemmar och därför vill avskaffa revisionsplikten för att underlätta för små bolag. Vi har även gallrat i det material vi funnit för att slutligen kunna hävda att den information som uppsatsen ligger till grund på vilar på högst relevant material för vår frågeställning.

2.3.3 Empirisk studie

Den empiriska studien har endast utförts genom insamling av primärdata. Primärdata är den data som författarna själva samlar in för det aktuella området.²⁵ Det empiriska materialet består dels av data som inkommit genom en enkätundersökning men även information från intervjuer med fem små aktiebolag och tre revisorer.

2.3.3.1 Urval intervju

Vi gjorde bedömningen att tre revisorer på lika många byråer var tillräckligt för att erhålla den information vi behövde för att kunna utforma en bra enkät. Dessa antaganden ligger även till grund för valet av antalet objekt i den kvalitativa studien av de fem små aktiebolagen.

När det gäller valet av revisorerna har urvalet skett via bekanta som förmedlat kontakten med revisionsbyråerna SET Revision AB, KPMG och Öhrlings PriceWaterhouseCoopers, där dessa internt har avdelat intervjupersoner som stått till vårt förfogande under studien.

Att välja relevanta personer att intervjua är av yttersta vikt då man genomför en kvalitativ undersökning.²⁶ För vår undersökning bedömde vi det som nödvändigt att

²³ Lars Torsten Eriksson & Finn Wiedersheim-Paul. *Att utreda forska och rapportera*. 6 uppl. (Malmö: Liber ekonomi, 1999).

²⁴ Knut Halvorsen. *Samhällsvetenskaplig metod*. Teori, Forskning och Praktik. (Lund: Studentlitteratur, 1992).

²⁵ Per Lekvall & Claes Wahlbin. *Information för marknadsföringsbeslut*. 3:e uppl. (Göteborg: IHM, 1993).

²⁶ Holme & Solvang.

intervjua auktoriserade revisorer på de revisionsbyråer som ingår i studien. Anledningen är att dessa personer ofta är insatta i ämnet. Intervjupersonernas ålder och erfarenhet av yrket har varierat. Vi bedömer att det har varit till nytta för studien eftersom det till viss del bidragit till att informationen som delgivits oss inte blivit allt för likriktad. Att vi valt att intervju personer från tre olika byråer syftar till att ge en bredare bild av hur synen på revisionsplikten ser ut. Tanken med intervjuerna har varit att bilda oss en helhetssyn av revisionsplikten i små bolag.

De fem små aktiebolagen som blev föremål för intervju fann vi genom att göra en sökning på Internet i databasen Affärsdata företagsfakta som tillhandahålls av Ekonomiska biblioteket. För att finna de aktiebolag som uppfyller promemorian om förenklade redovisningsreglers, och således vår studies, kriterier för att få kallas ett litet aktiebolag samt att de var belägna i närområdet har följande sökkriterier används:

- Antal anställda: < 50
- Omsättning: < 50 Mkr
- Geografiskt område: Göteborg

Därefter valde vi slumpmässigt ut företag. Den första kontakten med aktiebolagen togs via telefon genom en kort presentation av författaren och ämnet samt den debatt som pågår kring ämnet för tillfället. Flera av respondenterna kände sig osäkra på om de kunde tillföra relevanta fakta då de ansåg sig otillräckligt insatta i ämnet. Eftersom vi ville veta hur bolagen ser på revision och revisionsplikt krävdes inga förkunskaper mer än att respondenten haft kontakt med revisorn. De personer på företagen som söktes och var aktuella för intervjuer skulle vara antingen ekonomichefer eller ägare för att kunna ge svar på våra frågor.

2.3.3.2 Intervjuer

Syftet med intervjuerna har varit att dels ligga till grund för utformandet av enkäten men även generera information som gör det möjligt för oss att förstå och tolka de svar vi får i enkäten kring revisionen och revisionsplikten.

Innan den första intervjun genomfördes sammanställdes de frågor som vi ville ha svar på. Vi valde att använda oss av öppna frågor för att ge respondenten möjlighet att sväva ut och ge så uttömmande svar som möjligt.²⁷ Därefter genomfördes en pilotintervju med en av revisorerna, som hade till syfte att fungera som utvärdering av hittills författade frågor. Intervjun inleddes med ett antal frågor om företaget och respondenten för att senare övergå till respondentens syn på revisionen och vidare revisionsplikten i de små aktiebolagen. Det som observerades under pilotintervjun var två saker. Det första var att vi fått svar på flera av frågorna innan vi ställt dem och det andra var när respondenten var inne på ett intressant område som hade kunnat utvecklas ytterligare. Vi avbröt då med en fråga som ledde bort från ämnet för att vi var uppbundna av det frågeformulär vi hade med oss. Detta gjorde att vi fick mindre utförliga svar. För att motverka detta beslöt vi oss för att fortsättningsvis använda oss av en låg grad av standardisering under intervjuerna, vilket innebar att vi använde oss av den intervjuades språkbruk och vi lät respondenten styra ordningsföljden. Samtidigt fick vi tillfälle att komma med spontana

²⁷ Bilaga 2

frågor som uppkom under intervjutillfället.²⁸ Denna strategi användes i högre grad under intervjuerna med revisorerna än med företagen då revisorerna var enklare att föra en diskussion med och inte behövde styras på samma sätt. Trots att våra intervjuer i många fall förts mer som en diskussion än som en klassisk intervju har vi varit väldigt noggranna med att alla våra frågor blivit besvarade under intervjuerna.

Vid samtliga intervjutillfällen valde vi att genomföra besöksintervjuer då vi ansåg att det var den bästa metoden för att erhålla de djupgående data som i vårt fall krävdes för att utforma en bra enkät. Styrkan i de personliga intervjuerna ligger i att intervjusituationen påminner om en vardaglig situation där intervjuaren utövar en begränsad kontroll över konversationen. Det här kan i många fall leda till att respondenten kommer med spontana svar men även att intervjuaren har möjlighet att tolka respondentens sätt att uttrycka sig, var betoningar läggs, samt var hesiteringar uppstår.²⁹

Samtliga intervjuer som genomförts har dokumenterats på band efter samråd med respondenten. Denna åtgärd har gjorts för att säkerställa att ingen viktig information skall misstolkas eller förbises.

2.3.3.3 Metod för analys av intervjuer

Samtliga intervjuer har sammanställts i skriftlig form utan estetiska justeringar för att vara mer lättillgängliga i arbetet med undersökningen. De svar som inkommit från intervjuerna har sammanställts i två dokument, ett för revisorerna och ett för de små aktiebolagen. Vi har valt att endast innefatta de centrala frågorna i förhållande till uppsatsens frågeställning vilket innebär att intervjuerna presenteras i sammanfattad form. Detta kan innebära att vissa av svaren upplevs som korta med tanke på frågornas karaktär, något som de i själva verket inte alltid varit. Att vi valt att göra på detta sätt beror på att vi vill kunna gå tillbaka och tolka respondenterna och deras svar mer ingående även utifrån papperskopiorna av intervjuerna. Att sammanställa intervjuerna i tabellform syftar även till att underlätta för läsaren. Möjligheten att jämföra respondenternas åsikter ökar, då man som läsare inte behöver läsa intervjuerna från början till slut för att jämföra specifika frågor.

2.3.3.4 Urval enkät

För vår undersökning fann vi det lämpligast att kartlägga ägares och ekonomichefers syn på revision och revisionsplikt. Dessa personer har alla varit verksamma i bolag som uppfyller kriterierna i promemorian för att tillhöra kategorin små aktiebolag. För att komma i kontakt med dessa individer vände vi oss först till organisationen Svenskt Näringsliv och därefter Företagarna. Tyvärr kunde ingen av dessa bistå oss med relevanta register över individer som överensstämde med vår valda profil för respondenterna. Orsaken till att detta inte var möjligt i något av fallen var att organisationernas sekretessregler inte tillät dem att lämna ut uppgifter om sina medlemmar. Företagarna tipsade oss om att vi kunde vända oss till Postens

²⁸ Jan Trost. *Kvalitativa intervjuer*. 2:a uppl. (Lund: Studentlitteratur, 1997).

²⁹ Holme & Solvang.

adressregister (PAR). Vi fick kontakt med en säljare³⁰ som var mycket tillmötesgående efter att vi redogjort för vårt ärende. Vi bad därför om ett register innehållande namn på personen, företagets namn, e-postadress samt telefonnummer till personer verksamma i små aktiebolag. Kriterierna för sökningen var följande:

- Antal anställda: < 50
- Omsättning: < 50 Mkr
- Geografiskt område: Sverige
- Befattning: Ekonomiansvarig/Ägare

Efter en sökning visade det sig att det fanns 80.000 individer som överrenstämde med våra kriterier. Vi bad om ett register på runt tusen individer och erhöll en lista med 800 slumpmässigt utvalda respondenter via e-post. Urvalet sköttes med hjälp av PAR:s datasystem som slumpade ut 800 ekonomichefer och/eller ägare i små aktiebolag spridda över hela landet, vilka uppfyllde de kriterier som nämnts tidigare. Slumpmässigt urval innebär att alla individer i *populationen* har samma sannolikhet att komma med i undersökningen.³¹ Anledningen till att man inom statistiken i de allra flesta fall föredrar slumpmässiga urval är att man då kan beräkna medelvärdet och totalvärdet av okända parametrar i populationen. Detta innebär att i genomsnitt, över alla tänkbara *stickprov*, överensstämmer medelvärdet för stickprovet med medelvärdet för hela populationen.³²

När utskick görs via e-post är risken stor att mottagaren raderar inkommande post om avsändaren är okänd för mottagaren.³³ Dessutom kan det vara svårt att adressera enkäten till en specifik befattningshavare eller person, exempelvis ekonomichefen.³⁴ För att undvika att det här skulle hända med vår enkät valde vi att per telefon kontakta individerna på listan tills dess att vi fått 300 personer att svara ja till en medverkan. För att säkerställa att registret var av hög aktualitet kontrollerade vi att e-postadresserna samt de individer som ingick i vårt register stämde under telefonsamtalen. De personer som avböjt att medverka i undersökningen har eliminerats ur registret, medan de personer som ej varit anträffbara kvarstått i registret, vilket kan innebära att vissa av dessa adresser varit felaktiga. När ovan nämnda förändringar genomförts innehöll registret 735 personer.

Enkäten skickades ut till samtliga respondenter fredagen den 29 april och respondenterna uppmanades att svara senast söndagen den 8 maj. Den 9 maj gick en påminnelse ut via e-post till de respondenter som inte besvarat enkäten.

2.3.3.5 Enkät

Syftet med enkätundersökningen har varit att kartlägga de små aktiebolagens syn på revisionsplikten och revisionens nytta i förhållande till kostnad samt försöka urskilja om det finns skillnader i uppfattning beroende på bolagets storlek.

³⁰ Johan Lindqvist. säljare. PAR.

³¹ Svante Körner & Lars Wahlgren. *Statistisk dataanalys*. 3:e uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2000).

³² Karin Dahmström. *Från datainsamling till rapport*. (Lund: Studentlitteratur, 2000).

³³ Philip Nilsson. Senior Development Manager. WorldWideResults.

³⁴ Ibid.

Vi beslutade tidigt i vår arbetsprocess att genomföra en enkätundersökning eftersom vi ganska snart i vårt forskningsarbete på området insåg att vi inte skulle finna några färskare studier som kunde presentera statistik över de små aktiebolagens inställning på området. Vi kände att en bredare kartläggning av de små aktiebolagens åsikter kunde tillföra nödvändig information som tidigare inte varit känd. Det lämpligaste redskapet för att göra denna kartläggning bedömde vi var en enkätstudie. Att genomföra en enkät i traditionell pappersform bedömde vi som ogenomförbart med avseende på dels svarsfrekvens men även tidsmässiga och ekonomiska aspekter. Det föll sig därför naturligt att genomföra en enkät med hjälp av Internet och e-post.

För genomförandet av e-postenkäten kontaktades företaget WorldWideResults, som utvecklar och utför olika typer av kvalitetsundersökningar och mätningar på företag med hjälp av Internet. Vi upprättade kontakt med Philip Nilsson, Senior Development Manager, som genast ställde sig positiv till vår förfrågan om att bistå oss i vårt undersökningsarbete. Det är emellertid viktigt att poängtera att frågorna samt analysarbetet av svaren helt skötts av oss författare.

Nilsson ställde sin tid samt det program som man på WorldWideResults arbetar med till förfogande. Programmet, som företaget själva utvecklar, lämpade sig mycket väl för vår undersökning. Programmets främsta styrka är att all data som erhålls från respondenterna registreras och sammanställs automatiskt vilket är mycket tidseffektivt. De data som samlas in kan sedan analyseras på en mängd olika sätt tack vare att användaren kan ställa frågor till programmet som då genast tar fram de upplysningar som efterfrågas. Denna funktion har sparat enormt mycket tid och i praktiken möjliggjort undersökningens omfattning då tiden för sammanställning inte är beroende av antalet respondenter.

Man bör fråga sig vilka motiv företaget WorldWideResults haft för att ställa upp och bidra i så stor utsträckning som de gjort i vår undersökning. Företaget anser att Göteborgs Universitet är ett bra skyltfönster då studenterna samt övriga läsare av uppsatsen ses som potentiella framtida användare av företagets produkter.

Ett mycket vanligt fel vid utformandet av en enkät är att man börjar skissa på frågorna till frågeformuläret som sedan skickas ut, utan det tagits tillräcklig hänsyn till den frågeställning man vill få besvarad. Den stora risken är därvid att man inte får svar på de frågor som man ville få besvarade, vilket vanligtvis inte upptäcks förrän vid analysarbetet av svaren.³⁵ För att vara säkra på att vår huvudfråga samt de delfrågor vi valt för studien skulle bli besvarade, valde vi att först genomföra intervjuerna för att införskaffa tillräckligt med information om ämnet.

Arbetet med frågorna inleddes efter konsultation med Nilsson som påvisade hur våra frågor skulle hanteras i programmet. Frågorna i enkäten utformades enligt flervalssmodell, det vill säga till frågorna erbjöds lämpliga svarsalternativ vilket gör enkäten lättare att både besvara, koda och analysera.³⁶ Flera av frågorna innehöll även svarsalternativet ”annat” som respondenten kunde välja om de givna svarsalternativen inte överensstämde med respondentens uppfattning. Under alternativet annat har sedan

³⁵ Dahmström.

³⁶ Dahmström.

respondenten kunnat skriva sitt svar i en fri textruta. Anledningen till att detta svarsalternativ erbjudits på vissa frågor men inte andra är att de frågorna varit av en karaktär där vi bedömt att svaren kan vara högst individuella. I anslutning till vissa av frågorna har det även funnits möjlighet för respondenten att lämna kommentarer.

När man utformar frågor för en undersökning är det viktigt att tänka på att börja med neutrala och okontroversiella frågor och successivt närma sig de mer känsliga områdena.³⁷ Enkäten behandlar fem ämnesområden som fått utgöra rubriker under vilka frågorna är indelade. Enkäten inleds med indexfrågor som behandlar respondentens kön och position inom företaget. Därefter följer frågor om företagets omsättning, balansomslutning och antal anställda. Det tredje ämnesområdet innehåller frågor kring företagets relation till revisorn och dess kostnad för företaget. Under fjärde rubriken följer frågor om revisionsplikten och om respondenten skulle nyttja revisorn om plikten var frivillig. Under den sista rubriken frågas bland annat om vilka intressenter som har nytta av revisionen samt om nyttan överstiger kostnaden för företaget.³⁸

Enkäten avslutas med en frivillig fråga under rubriken ”ordet är fritt” där respondenten kan lämna övriga synpunkter och kommentarer. Tanken med denna fråga har varit att om möjligt få ytterligare infallsvinklar i ämnet samt att få synpunkter på vår undersökning.

Efter att enkäten färdigställts skickades den till våra egna e-postadresser för att vi skulle ha möjlighet att upptäcka eventuella fel i inmatningen av frågorna, att inga stavfel eller syftningsfel förelåg samt att enkäten var tydlig och klar i sin utformning. Efter provutskicket gjordes en del justeringar för att underlätta ytterligare för respondenten. Detta har gjorts i syfte att minimera riskerna för eventuella felkällor.

2.3.3.6 Metod för analys av enkät

Följande tillvägagångssätt har använts för att analysera de data som erhållits från enkätundersökningen.

1. Först sammanställde vi samtliga svar som givits i diagram. Detta har gjorts för att informationen skall bli lättillgänglig samt för att det skall vara lättare att jämföra och upptäcka skillnader. Utfallet för samtliga små aktiebolag har därefter granskats.
2. Därefter gjordes en granskning utifrån företagens storlek: *mikrobolag*, *10/24-bolag* samt *50/50-bolag*. Det här har gjorts för att se om de åsikter som framkommit är förknippade med företagens storlek.
3. Huvudfrågan i uppsatsen har därefter stått i fokus och är av en karaktär som endast givit respondenterna möjligheten att svara JA eller NEJ. Utifrån dessa svar har sedan respondenterna delats in i svarsgrupperna JA och NEJ. De båda gruppernas svar på övriga frågor har därefter granskats för att se eventuella orsaker bakom respondenternas ställningstagande på huvudfrågan. Detta har först gjorts för samtliga små aktiebolag, sedan för de olika bolagsstorlekarna.

³⁷ Ibid.

³⁸ Bilaga 3

4. Därefter har skillnaderna mellan de olika svarsgrupperna med hänsyn till bolagsstorleken granskats för att se om orsakerna bakom gruppernas svar sett olika ut.

2.4 UPPSATSENS TROVÄRDIGHET

En uppsats skall ge en sann och rättvisande bild av verkligheten. Det finns krav såsom validitet och reliabilitet som skall uppfyllas. Validitet innebär att man mäter det man har för avsikt att mäta. Reliabilitet innebär tillförlitligheten i mätinstrumenten, det vill säga att samma utfall skall uppnås om försöket upprepas.³⁹

Vid användandet av en kvantitativ metod finns även andra aspekter som påverkar uppsatsens trovärdighet såsom urvalsfel och icke-urvalsfel. Urvalsfelet är den avvikelse som uppstår mellan värdet på *skattningen* i vårt urval och värdet vi skulle ha fått om vi gjort en undersökning över hela populationen. Icke-urvalsfel är fel som inte orsakats av att vi gjort en urvalsundersökning utan skulle även förekomma vid en totalundersökning.⁴⁰

2.4.1 Validitet

Validitet kan definieras som undersökningens förmåga att mäta det som den avser att mäta.⁴¹ För att uppnå en hög validitet i det man skriver är det därför viktigt att ha en väldefinierad frågeställning, så att man vet vad som skall mätas. Har undersökningen lett till att resultaten av studien inte kan svara på problemställningen har man haft en låg grad av validitet.⁴²

Syftet med våra intervjuer har varit att samla in information för att vara till hjälp vid utformandet av vår enkät. Även om standardiseringen varit låg under intervjuerna har vi varit väldigt angelägna om att få svar på alla våra frågor och således har syftet med intervjuerna uppnåtts. Validiteten för intervjuerna har däremot varit låg då insamlingen inte varit direkt knuten till vår frågeställning.

Syftet med enkäten har varit att kartlägga de små aktiebolagens syn på revision och revisionsplikten samt att urskilja om det finns skillnader i attityder mellan olika bolag beroende på dess storlek. Informationen som framkommit under intervjuerna har starkt bidragit till att frågorna och svarsalternativen som utformats till enkäten varit relevanta, riktiga och hjälpt oss besvara vår frågeställning. Att vi valde att genomföra intervjuerna innan vi utformade enkäten har gjort att vi blivit mer insatta i ämnet och på så sätt också formulerat frågorna i enkäten så att validiteten i undersökningen blivit högre.

Då vi i vissa fall valt att använda oss av svarsalternativ med relativt stora intervall kan detta ha gjort att vi förbisett eventuella skillnader i åsikter inom intervallet. Exempelvis

---

³⁹ Eriksson & Wiedersheim-Paul.

⁴⁰ Dahmström.

⁴¹ Eriksson & Wiedersheim-Paul.

⁴² Runa Patel & Bo Davidson. *Forskningsmetodikens grunder*. 2:a uppl. (Lund: Studentlitteratur, 1994).

kan man tänka sig att företag med 26 anställda har en annan uppfattning än företag med 48 anställda trots att båda ligger i samma intervall i vårt formulär.

Man bör även fråga sig om de svar som erhöles av respondenterna var genomtänkta. Det som talar för att svaren var överlagda var att många tagit sig tid att lämna frivilliga kommentarer.

2.4.2 Reliabilitet

Reliabilitet är tillförlitligheten i de resultat som studien kommer fram till och i vilken grad de kan upprepas. I kvantitativa undersökningar är reliabilitet av yttersta vikt, för att urvalet skall ge svar för hela populationen.⁴³

Att vi använt oss av en låg grad av standardisering under intervjuerna medför givetvis att respondenterna i sina svar kan ha påverkats av oss som intervjuare vilket vi varit väl medvetna om. Då syftet med intervjuerna inte varit att komma fram till någon statistisk slutsats, utan enbart bidra med information och hjälp vid utformandet av vår enkät, anser vi inte att vår påverkan på respondenterna varit till någon nackdel för studien som helhet. Däremot kan det bli svårt att upprepa utfallet av intervjuerna i en liknande framtida studie.

Då syftet med enkätundersökningen varit att utifrån stickprovet dra slutsatser för hela populationen är det nödvändigt att man gör ett slumpmässigt urval,⁴⁴ vilket vi också valt som metod för vår studie. Enkäten har präglats av en hög grad av standardisering med tydliga frågor och tydliga svarsalternativ för att inte ge utrymme för feltolkningar och därmed missvisande svar. De frågor som vi trots kunnat missuppfattas har vi valt att förtydliga med hjälp av en ingress ovan de aktuella frågorna för att få en hög precision på svaren och således en hög reliabilitet.

Reliabiliteten i undersökningen är även beroende av tidsaspekten och förutsätter att till exempel attityden till ett visst ämne inte ändras sig i framtiden.⁴⁵ Det är inte helt osannolikt att attityder gällande revisionsplikten förändras med tiden då den debatt som förs idag kan påverka respondenternas åsikter vid en framtida likvärdig undersökning.

2.4.3 Urvalsfel

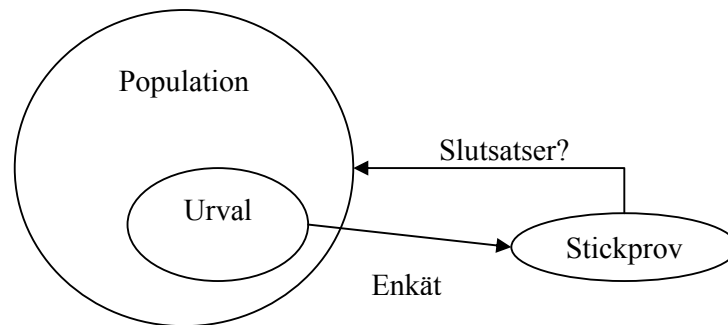
Urvalsfelen är den avvikelse vi får mellan värdet på skattningen i vårt urval och värdet vi skulle ha fått om vi gjort en totalundersökning.⁴⁶

⁴³ Jarl Backman. *Rapporter och uppsatser*. (Lund: Studentlitteratur, 1998).

⁴⁴ Dahmström.

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Dahmström.

Figur 2: Urvalsmodell⁴⁷ (egen bearbetning). Populationen utgörs i vårt fall av alla små aktieföretag i Sverige. Urvalet vi gjort från populationen består av det register vi erhölet från PAR. Stickprovet består av dem som besvarat enkäten.

Eftersom vi valt att använda oss av ett slumpmässigt urval kan vi mäta osäkerheten i de slutsatser vi drar från vårt urval till populationen. Ofta mäter man urvalsfelet med hjälp av felmarginalen eller ($z = 99$ procentig konfidensgrad) $2.58 \cdot$ felmarginalen, vilket utgör längden på *konfidensintervallet*. Ju kortare intervallet är desto mindre urvalsfel innehåller skattningen. Konfidensintervallet innebär att man lägger ett symmetriskt intervall kring den skattning man gjort. Låt oss säga att 70 procent av respondenterna anser att utbildningen på handels är tillfredsställande. Om konfidensintervallet beräknats till ± 5 procent och vi använt oss av en 99 procentig konfidensgrad (2,58), innebär det att vi med 99 procentig *signifikans* kan säga att 65-75 procent av hela populationen anser att utbildningen på handels är tillfredsställande.

En förutsättning för att kunna beräkna konfidensintervallet är att vi antar att urvalet är slumpmässigt samt att populationen är normalfördelad.

När stickprovet är tillräckligt stort kan ett konfidensintervall för populationens andel (π) beräknas med uttrycket

$$p \pm z \cdot \frac{\sqrt{p(1-p)}}{n}$$

n är stickprovets storlek och p andelen i stickprovet. z bestäms med hjälp av en normalfördelningstabell⁴⁸ så att man får önskad konfidensgrad.

För att beräkna om stickprovet är tillräckligt stort kan man använda sig av formeln $n \cdot p \cdot (1-p) > 5$. Om p ligger mellan 0,20 och 0,80 fungerar tumregeln $n > 30$.⁴⁹

⁴⁷ Ibid. 188

⁴⁸ Bilaga 5

⁴⁹ Körner & Wahlgren. 162-163

I vårt fall är $n = 284$ totalt vilket gör att urvalet måste betraktas som tillräckligt stort. Då vi tittar på de enskilda bolagsstorlekarna är $n = 89$ för mikrobolagen, 142 för 10/24-bolagen och 53 för de små aktiebolagen.

En intervallskattning av populationens andel π med konfidensgraden 99 procent, som vi valt för vår studie, kan uttryckas som

$$p \pm \boxed{2,58 \cdot \frac{\sqrt{p(1-p)}}{n}}$$

där den delen som återges innanför rutan utgör *den statistiska felmarginalen*. Sannolikheten att stickprovets andel p avviker från populationens andel π med mer än den statistiska felmarginalen är alltså mindre än en procent.⁵⁰

2.4.4 Icke-urvalsfel

I följande avsnitt kommer vi att behandla de fel som inte specifikt orsakats av att vi gjort en urvalsundersökning utan är fel som även förekommer vid totalundersökningar.⁵¹

2.4.4.1 Ramproblem

Som nämnts tidigare skall alla individer i populationen, vid ett slumpmässigt urval, ha lika stor sannolikhet att komma med i urvalet. Då behövs någon form av *ram* (till exempel ett register) som är representativt för individerna i populationen. Om ramen innehåller individer som inte ingår i populationen uppstår så kallad övertäckning. Motsatsen till övertäckning kallas undertäckning vilket innebär att individer i populationen inte kommit med i ramen.⁵²

Problemet med övertäckning har i vårt fall utgjorts av aktiebolag som varit med i registret men som legat utanför gränserna för att få kallas ett litet aktiebolag. Detta har dock inte vållat några större problem då vi enkelt, med hjälp av det dataprogram vi använt, kunnat justera bort de företag som inte uppfyllt kriterierna.

Undertäckning skulle i vårt fall utgöras av individer som av någon anledning uppfyller kriterierna men ändå inte finns med i PAR:s register eller att e-postadresserna varit felaktiga. Risken att företag som uppfyller kriterierna inte finns med i registret är svår för oss att bedöma och är något som måste beaktas då man tar del av studien. PAR informerade oss om att ungefär tio procent av e-postadresserna i deras register brukar vara felaktiga, vilket bekräftades då cirka hundra utskickade enkäter aldrig nådde tänkt mottagare.

---

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Dahmström

⁵² Körner & Wahlgren.

2.4.4.2 Svartsbortfall

Svartsbortfall innebär att inte samtliga respondenter besvarat enkäten av en eller annan orsak. Bortfallet kan bero på att respondenten inte varit anträffbar eller inte varit intresserad av att medverka i undersökningen.⁵³

Varje fråga på enkäten måste besvaras för att enkäten skall registreras, vilket gjort att vi eliminerat risken för bortfall av svar på en eller flera frågor. Däremot kan detta innebära att vi förlorat svar från de respondenter som inte orkat eller av annan orsak inte besvarat hela enkäten.

För att minska ett stort svartsbortfall, vilket annars är relativt vanligt vid e-postenkäter, valde vi att via telefon kontakta över 300 företag. Utöver de 300 kontaktade företagen skickades även enkäter till återstående individer på listan, vilket medfört att det procentuella svartsbortfallet av det totala antalet utskickade enkäter ökat avsevärt jämfört med om vi bara skickat enkäten till de 300 kontaktade aktiebolagen. Avsikten med att skicka enkäten till samtliga på listan var att få så många svar som möjligt.

De bortfall som kan uppstå på grund av tekniska problem har i stor utsträckning eliminerats genom det samarbete vi haft med WorldWideResults eftersom de redan har ett fungerande system vid utskick och bearbetning av enkäter.

Någon *bortfallsanalys*⁵⁴ har inte varit möjlig att genomföra då tiden för vår undersökning varit begränsad. Vi vet därför inte om de som valt att inte svara kan ha haft avvikande åsikter än de som valt att besvara enkäten, vilket kan ha påverkat resultatet av undersökningen.

2.4.4.3 Mätfel

Mätfel uppstår när respondenten inte återger ett ”sant” svar på de frågor som ställs och kan förekomma då respondenten är okunnig, frågan är oklart formulerad eller ämnet är känsligt.⁵⁵ Ett alltför omfattande formulär samt frågor som inte testats är också vanliga orsaker till att mätfel uppstår.⁵⁶

Respondenterna har ofta en nära relation till sin revisor vilket gör att frågorna vi valt att ställa rörande revisorn kan vara känsliga att besvara för respondenten. För att höja sanningshalten och svarsbenägenheten har vi tydliggjort för samtliga respondenter att de kommer att besvara frågorna anonymt.⁵⁷

När vi utformade enkäten ansåg vi det vara av vikt att den skulle vara snabb och enkel att besvara genom att inte innehålla alltför många frågor och svarsalternativ. Detta tror vi har bidragit till att mätfelen i undersökningen minskat.

---

⁵³ Dahmström.

⁵⁴ Undersökning av orsakerna till varför svar inte erhållits från vissa individer i stickprovet.

⁵⁵ Körner. & Wahlgren.

⁵⁶ Dahmström.

⁵⁷ Körner. & Wahlgren.

2.4.4.4 Bearbetningsfel

Bearbetningsfel inträffar när det insamlade materialet hanteras manuellt eller maskinellt. För att undvika denna typ av fel kan olika kontrollrutiner minska omfattningen av bearbetningsfelen.⁵⁸

Eftersom programmet vi använder oss av registrerar och sammanställer de svar som inkommer per automatik bedömer vi att riskerna för bearbetningsfel är obefintliga.

Vi har fått tre mail från respondenter som inte kunnat öppna enkäten. Risken för att detta drabbat flera tilltänkta respondenter är stor då förmodligen inte alla valt att kontakta oss om problemet.

2.4.5 Kritisk granskning av det empiriska materialet

När man samlar in primärdata i form av intervjuer ställer det stora krav på dem som genomför undersökningen. Att genomföra en undersökning utan att på förhand vara färgad av den utbildning vi fått, de fördomar som etablerats och de värderingar vi har är omöjligt. Risken finns att det här har påverkat vårt sätt att ta oss an uppgiften.

Vid genomförandet av intervjuerna är det mycket viktigt att man som intervjuare är uppmärksam och lyhörd för respondentens åsikter och synpunkter för att kunna åskådliggöra relevant information för frågeställningen.⁵⁹

Vi valde att inte förbereda våra respondenter inför intervjuerna för att dessa inte skulle ha möjligheten att ta del av den debatt som pågår och därigenom bli påverkade av vad andra har för uppfattning. Vi är medvetna om att det här kan ha haft effekt på respondentens svar, men vi bedömer att denna nackdel vägs upp av att vi fick mer spontana och personliga svar.

Det föreligger även en risk att studieobjekten är färgade av de företag och den bransch de representerar vilket kan ha till följd att objektiviteten ibland blir lidande. Urvalet av respondenter har varit av god kvalitet och vi har funnit att kraven på både validitet och reliabilitet har uppfyllts.

---

⁵⁸ Körner. & Wahlgren.

⁵⁹ Holme & Solvang

3 REFERENS RAM

Referensramen skall ge läsaren en grundläggande bakgrund till den empiriska undersökningen och analysen. Kapitlet inleds med en redogörelse över vilka gränsvärden som olika länder valt samt vilka gränser som är tillåtna inom EU. Därefter följer en beskrivning av nuvarande bestämmelser för revisorer i Sverige samt promemorian "några frågor om revision". Slutligen förklaras de övergripande definitioner vi valt att använda oss av som också ligger till grund för analysen.

3.1 REVISIONSPLIKT INOM EU

Med hänvisning till Romfördragets bestämmelser om etableringsfrihet bedrivs sedan mitten av 1960-talet ett omfattande arbete för att harmonisera aktiebolagslagstiftningen i EU:s medlemsländer. Det sker genom direktiv till medlemsländerna, så kallade bolagsdirektiv. Direktivens syfte är att i medlemsländerna skapa en minsta gemensam skyddsnivå för den som i egenskap av aktieägare, fordringsägare eller arbetstagare träder i förbindelse med ett aktiebolag hemmahörande inom EU.⁶⁰

Man talar i dag om en serie bolagsdirektiv. Den svenska aktiebolagslagen är anpassad till dessa direktiv. För vår uppsats är det i första hand det fjärde bolagsdirektivet, det så kallade årsbokslutsdirektivet som är av intresse. Direktivet som avser aktiebolag syftar till att harmonisera reglerna rörande årsbokslut och förvaltningsberättelse. Det övergripande kravet är att årsbokslut skall ge en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning. Därför föreskrivs i direktivet en obligatorisk uppställningsform för balans- och resultaträkning liksom enhetliga regler för värdering och tilläggsinformation. Direktivet innehåller också bestämmelser om krav på revision.⁶¹

Bestämmelser om behörighet att vara revisor har tagits upp i det åttonde bolagsdirektivet, det så kallade revisorsdirektivet. Direktivet syftar till att harmonisera kvalifikationskraven för de personer som är behöriga att genomföra lagstadgad revision, såvitt sådan revision fordras enligt gemenskapsrätten. I direktivet ställs vissa minimivillkor för den som skall vara behörig att vara revisor för såväl dennes oberoende som yrkesmässig kompetens. Dess syfte är att skydda aktieägarnas och tredje mans intressen.⁶²

Enligt det fjärde bolagsdirektivet skall som sagt årsboksluten i vissa företagsformer revideras av en eller flera personer som är behöriga att förestå en sådan revision. De företagsformer som direktivet är tillämpliga på är dels aktiebolag men även den särskilda bolagsformen utan personligt ansvar som förekommer i många av EU:s

---

⁶⁰ Regeringens proposition. *Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet.*

⁶¹ Europeiska gemenskapernas råd, fjärde direktivet 78/660/EG grundat på artikel 54.3 g om årsbokslut i vissa typer av bolag

⁶² Europeiska gemenskapernas råd, åttonde direktivet 84/253/EEG grundat på artikel 54.3 g om godkännande av personer som har ansvar för lagstadgad revision av räkenskaper.

medlemsstater vid sidan av aktiebolaget. Men det gäller även handels- och kommanditbolag, vilkas samtliga obegränsat ansvariga ägare är företag med begränsat delägaransvar.⁶³

I direktivet undantas dock små aktiebolag från en absolut revisionsplikt. Direktivet ger här medlemsstaterna möjlighet att själva avgöra huruvida små aktiebolag skall revideras eller inte. Enligt direktivet får således ett bolag som understiger två av följande tre värden undantas: 7,3 miljoner euro i omsättning, 3,65 miljoner euro i balansomslutning och 50 anställda.⁶⁴

Samtliga gamla medlemsländer, innan utvidgningen 2004, med undantag av de nordiska har valt att ta bort revisionsplikten för företag som inkluderas av EG:s fjärde bolagsdirektiv. Nedan visas EU:s regler samt de gränsvärden för revisionsplikten som valts i olika länder.⁶⁵

(1 euro ≈ 9 sek)

Land	Omsättning (Meur)	Balansomslutning (Meur)	Antal anställda
EU	7,3	3,65	50
Belgien	4,9	2,45	50
England	7,3	3,65	50
Frankrike	3,1	1,55	50
Grekland	2,9	1,45	50
Irland	0,317	1,904	50
Italien	3,1	1,55	50
Luxemburg	6,25	3,125	50
Nederländerna	7,0	3,5	50
Portugal	2,9	1,45	50
Spanien	4,748	2,374	50
Tyskland	6,875	3,438	50
Österrike	6,25	3,125	50

Tabell 1: Gränsvärden för revisionsplikt inom EU

För att få undanta företaget från revisionsplikten får endast ett av de tre värdena överskrida gränsvärdena i direktivet.⁶⁶ Som synes ovan har samtliga länder valt att använda sig av maxgränsen på 50 anställda. England har valt EU:s maxvärden medan Luxemburg, Österrike och Tyskland ligger nära maxgränserna.

I Italien däremot ser det ut som revisionsplikt kommer att införas för mindre bolag, något som hittills inte existerat. Anledningen är skandalen med det stora livsmedelsföretaget Parmalat där det avslöjades förskingring och mygel med bokföringen för flera miljarder. Det har lagts förslag om en lagändring som ej trätt i kraft ännu. Andra åtgärder som föreslagits, för att undvika ytterligare skandaler, är att en revisionsbyrå måste bytas ut vart sjätte år. De nya reglerna om hur bokslut skall

⁶³ 78/660/EG

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Thorell & Norberg. *Revisionsplikten i små bolag*.

⁶⁶ Ibid.

revideras innebär att ett revisionsuppdrag tar längre tid och att kostnaderna för revision därmed kan öka.⁶⁷

3.2 RS - REVISIONSSTANDARD I SVERIGE

I Sverige är revision lagstadgad för aktiebolag vilket innebär att bolagets årsredovisning, bokföring och styrelsens förvaltning skall granskas av en oberoende och självständig part. Målet med revisionen är att revisorn skall kunna lämna en revisionsberättelse som påvisar om bland annat årsredovisningen ger en rättvisande bild av företaget. För att revisorerna skall kunna utföra granskningen enligt god revisionssed har FAR⁶⁸ tidigare samlat grundläggande revisionsrekommendationer i revisionsprocessen. Efter en utredning beslutade emellertid FAR:s styrelse 1998 att revisionsprocessen skulle ersättas av International Standards on Auditing (ISA), med anpassningar och tillägg beroende på den svenska lagstiftningen. Grunden för beslutet var bland annat att anpassning och uppdatering av den gamla revisionsprocessen mot den internationella utvecklingen tog alldeles för lång tid. Vid årsskiftet 2004 infördes därför de nya reglerna för revision i Sverige som heter RS revisionsstandard i Sverige.⁶⁹

De nya reglerna innebär inte att revisorns uppgift ändras, däremot skall en utökad granskning av företagen göras. Revisorn skall speciellt bedöma risken om årsredovisningen kan ha påverkats på något sätt, avsiktligt eller oavsiktligt. Vidare skall revisorn bedöma om företaget brutit mot regler som kan påverka årsredovisningen.⁷⁰ Syftet med revisionsberättelsen är att öka trovärdigheten till årsredovisningen och förvaltningen. Detta gynnar företaget men även de intressenter som använder sig av årsredovisningen för att fatta beslut som till exempel banker och leverantörer.⁷¹

Revisionsarbetet skall förberedas så att en effektiv granskning kan genomföras. I och med detta skall revisorn upprätta en övergripande granskningsplan och detaljerade granskningsprogram för områden som skall undersökas. Krav ställs därför på att revisorn skall ha god kännedom om verksamheten. Dessutom måste revisorn bestämma vad som är väsentligt att granska eftersom det bestämmer omfattningen och inriktningen.⁷²

Revisionsstandarden innehåller dessutom en del nya krav på revisionsbevis. Revisorn skall samla in revisionsbevis vilket ger stöd för uttalande i revisionsberättelsen. Revisionsbevisen kan fås genom egen granskning eller genom uttalande från företagsledning. Om varulagret är en betydande post skall revisorn vara med vid inventeringen. Vid brist på revisionsbevis kan skriftliga uttalanden från företagsledning krävas för till exempel syftet med anskaffandet av en tillgång. I samband med ett nytt revisionsuppdrag skall den ingående balansen granskas för att säkerställa att de inte innehåller några felaktiga uppgifter som påverkar årsredovisningen.⁷³

⁶⁷ Italiensk revision efter Parmalat: Revisionskommittéer – och en ny tillsynsmyndighet. (2004). *Balans* nr 10.

⁶⁸ F.d. Föreningen Auktoriserade Revisorer

⁶⁹ FAR. *RS Revisionsstandard i Sverige*. (Stockholm: FAR Förlag, 2002).

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Ibid.

⁷² Ibid.

⁷³ Ibid.

Revisionsstandarden innehåller också särskilda överväganden som skall göras vid revision av små företag. Revision av ett mindre företag skiljer sig från revision av ett större företag eftersom dokumentationen kan vara enklare. Ett litet företag är vanligtvis mindre komplicerat och revision kan genomföras med hjälp av färre medarbetare. En revisor som reviderar ett litet företag har ofta stor kunskap om verksamheten genom nära och regelbunden kontakt med ägaren eller företagsledaren.⁷⁴

3.3 PROMEMORIA – NÅGRA FRÅGOR OM REVISION

Med anledning av nya regler inom EU har regeringen i Sverige lagt ett förslag om ändringar i aktiebolagslagen. Ändringarna gäller bland annat skärpning av revisorns mandattid i aktiebolag. För tillfället råder en fast mandattid för revisorer om fyra år och förslaget innebär att mandattiden i vissa fall kan justeras till tre år istället. Därefter får revisorn inte utses på nytt av företaget inom två år. I och med ändringen anpassas reglerna mot EG-kommissionens rekommendation om revisorsrotation som innebär att den huvudansvarige revisorn för ett uppdrag skall bytas ut inom sju år efter det personen ifråga utsetts.⁷⁵ Syftet med bestämmelsen har varit att stärka revisorns oberoende i förhållande till företaget. Rekommendationen är inte bindande för medlemsländerna men det är naturligt att reglerna så långt som möjligt lagstiftas inom respektive land. Bakgrunden till regeln är att en revisor som arbetar med ett och samma företag under lång tid riskerar att få en alltför nära relation till klienten.⁷⁶

Bestämmelserna om byråjäv innebär att personer inom samma revisionsbyrå som revisorn får hjälpa företaget med redovisningstjänster. Tjänsterna får emellertid inte avse företagets grundbokföring. Med nuvarande lagstiftning förekommer jäv endast om revisorn hjälper till med grundbokföringen.⁷⁷ Med grundbokföring menas att alla affärshändelser skall bokföras så att de kan presenteras i registerordning.⁷⁸

En ändring av bestämmelserna om så kallat byråjäv har föreslagits, vilket innebär en åtstramning av lagstiftningen. Vid ändring av lagen får inte en revisionsbyrå hjälpa till med någon del av bokföringen och samtidigt revidera företaget. Ändringen innebär alltså ett absolut förbud mot kombinerade redovisnings- och revisionsuppdrag, så kallade kombiuppdrag. Konsekvensen av ett utvidgat redovisningsjäv blir att företagen måste anlita två byråer istället för en. Vidare innebär reglerna att den revisor som är jävig förlorar rätten att fortsätta revidera det inblandade företaget.⁷⁹

Dessutom måste revisorn vara oberoende i förhållande till det reviderade företaget. En revisor är skyldig att undersöka, inför varje uppdrag, om det finns någon faktor som innebär att revisorn inte är opartisk eller självständig. Om en sådan situation uppstår skall revisorn avsäga sig eller tacka nej till uppdraget. Revisorn kan emellertid vara kvar

⁷⁴ FAR. RS Revisionsstandard i Sverige.

⁷⁵ Kommissionens rekommendation (2002/590/EG) *Revisorerers oberoende i EU: Grundläggande principer*.

⁷⁶ Justitiedepartementets promemoria. *Några frågor om revision*.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Bokföringslag (1999:1078) 5 kap. 1 §.

⁷⁹ Justitiedepartementets promemoria. *Några frågor om revision*.

vid ett uppdrag om åtgärder utförts så det inte längre går att tvivla på opartiskhet eller självständighet.⁸⁰

3.4 TIDIGARE FORSKNING - JILL COLLIS

England har tidigare haft revisionsplikt för samtliga aktiebolag till och med 1993. Därefter infördes att de minsta aktiebolagen framtogs från revision. Gränsvärdena för undantag av revisionsplikten har höjts tre gånger och ligger nu på EU:s maxvärden. Alla aktiebolag får emellertid inte undantas utan publika aktiebolag skall alltid revideras. Dessutom kan aktieägare som innehar minst tio procent av aktiekapitalet kräva revision. Avskaffandet av revisionsplikten bygger på att om inte nyttan av en tvingande regel överskrider de kostnader som regeln för med sig så avskaffas regeln.⁸¹

Flera studier om revisionsplikten i små och medelstora företag har gjorts i England. Den senaste gjordes av Collis, 2003, på uppdrag av handelsdepartementet i England. Studien behandlar nyttan med revision och företagsledningars syn på undantaget av revisionsplikt. Undersökningen syftade till att se hur många företag som utnyttjade undantaget från revision och hur stora kostnadsbesparingar som kunde göras. Dessutom undersöktes vilka faktorer som skulle kunna ha påverkan på företagsledningens val att frivilligt välja revision, om gränsvärdena i England skulle höjas till EU:s maximalt tillåtna värden för undantag av revision.⁸²

Studien sändes till 2633 onoterade aktiva aktiebolag som inte ingick i någon koncern. Svar erhöles från 790 företag (ca 30 procent) vilket ansågs tillräckligt representativt. Antalet företag av de svarande som valt att utnyttja undantaget från revision var 58 procent, medan resterande del fortfarande reviderade sitt företag. Det viktigast skälet för att använda sig av undantaget från revisionsplikt var revisionsarvodet men endast ett fåtal kunde meddela några specifika summor. Bland dem som lämnade uppgift om beloppet uppgavs ungefär 1000 pund.⁸³

Företagen ansåg att de huvudsakliga fördelarna med revision var:

- kontroll av redovisning och ekonomisystem (65 procent instämde)
- förbättra tillförlitligheten på redovisningen (61 procent instämde)
- trovärdighet gentemot banker (58 procent instämde)
- bidrar till att skydda mot bedrägerier (50 procent instämde)
- förbättrar kvaliteten på informationen (43 procent instämde)⁸⁴

Förslaget om att höja gränsvärdena i England till EU:s maximalt tillåtna värden förespråkades av 57 procent av företagen. Om gränsvärdena för lagstadgad revision skulle ökas uppgav 42 procent att de skulle fortsätta revideras, medan 56 procent skulle avstå (två procent svarade inte). Bland de större företagen, som för första gången skulle

⁸⁰ Regeringens proposition. *Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet.*

⁸¹ DTI. *Raising the Thresholds.* Consultation Document. (2003).

⁸² Collis.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid.

innefattas av undantaget från revision, svarade 79 procent att de skulle ha frivillig revision.⁸⁵

Från undersökningen kunde Collis dra en del slutsatser om vilka företag som föredrog revision, trots att de inte behövde revideras. Dessa företag kännetecknades av att:

- de hade en större omsättning
- företagsledningen ansåg att revision ökar kvaliteten på den finansiella informationen, har en positiv effekt på företagets kreditvärdighet och att revisionen ger en kontroll av redovisning och ekonomistyrning
- de var inte helt familjeägda och de hade aktieägare som inte har tillgång till internredovisning
- företagsledningen lämnade normalt en kopia av årsredovisningen till banker eller andra finansiärer.⁸⁶

3.5 DEFINITIONER

Nedan redogör vi för de begrepp som vi använder oss av i vår uppsats och som ligger till grund för empiri och analys. Först ges en definition på små aktiebolag och därefter följer definition av 10/24-bolag, mikrobolag samt kostnad och nytta.

3.5.1 Små aktiebolag

Regeringen har lämnat ett förslag om förenklade redovisningsregler för företag. Lagen kommer att träda i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas på räkenskapsår som påbörjas närmast efter utgången av år 2006. I promemorian ges förslag om förenklade regler för mindre företag om löpande bokföring, årsbokslut, årsredovisning och arkivering samt när ett företag skall välja en auktoriserad revisor eller godkänd revisor som har avlagt revisorsexamen. De gränsvärden som finns inom redovisnings- och revisionslagstiftningen kommer anpassas till EG-rätten och ger en klar distinktion mellan större och mindre företag.⁸⁷

Promemorians förslag ligger till grund för den definition vi valt att använda oss av för små aktiebolag. För att få kallas ett litet aktiebolag får endast ett av följande villkor överskridas:

- medelantalet anställda i företaget uppgår till färre än 50,
- nettovärdet av företagets tillgångar enligt företagets balansräkning uppgår till mindre än 25 miljoner kronor,

⁸⁵ Collis.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Justitiedepartementets promemoria. *Förenklade redovisningsregler, m.m.*

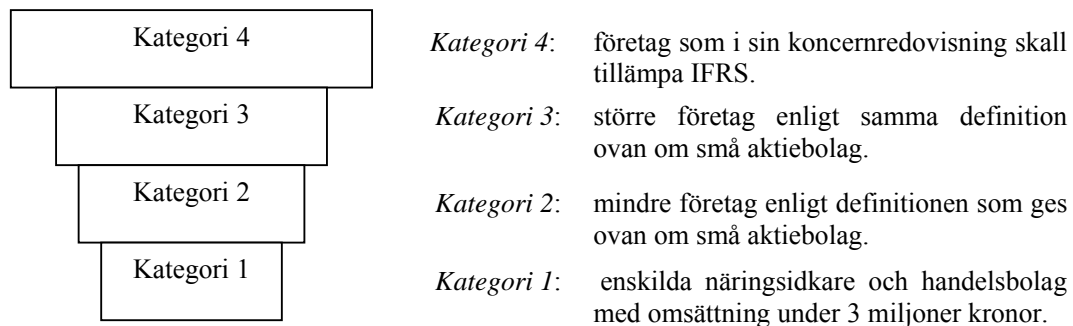
- nettoomsättningen enligt företagets resultaträkning uppgår till mindre än 50 miljoner kronor.⁸⁸

3.5.2 10/24 – bolag

De gränsvärden som gäller i Sverige idag finns reglerat i årsredovisningslagen och kommer till uttryck i de så kallade 10/24-reglerna. Reglerna innebär att företag med färre än tio anställda samt en balansomslutning som understiger 24 miljoner kronor, inte behöver upprätta koncernredovisning och lämna vissa upplysningar. Aktiebolag, ekonomiska föreningar samt handelsbolag där en eller flera delägare är juridisk person, skall alltid upprätta årsredovisning.⁸⁹

3.5.3 Mikrobolag

Det finns en mängd olika gränsvärden för att definiera vad ett litet företag är. Enligt vår mening är det ett företag som har en omsättning understigande 3 miljoner kronor samt max fem anställda. Vi grundar definitionen på bokföringsnämndens pågående arbete om att förenkla och anpassa redovisningsreglerna för de onoterade företagen. Nämnden använder sig av fyra olika kategorier, vilka är:⁹⁰

Figur 3: Reglernas omfattning i förhållande till företagsstorlek.

3.5.4 Kostnad

Redovisningens syfte är att rapportera information om företagets ekonomi till dess olika intressenter. För att producera redovisning krävs en hel del resurser. För att bestämma hur stor kostnaden med revision av redovisning är, ligger nationalencyklopedins definition till grund. Kostnad är: ”värdet av samtliga produktionsfaktorer som krävs för att framställa en vara eller tjänst.”⁹¹ De kostnader som uppstår i samband med revision är i första hand ersättning till revisionsbyråerna för utfört arbete. Därutöver tillkommer tid för att bidra revisorn med upplysningar i samband med revisionen. Dessutom kostar det pengar i form av den tid det tar att producera redovisningen.⁹²

⁸⁸ Justitiedepartementets promemoria. *Förenklade redovisningsregler, m.m.*

⁸⁹ Årsredovisningslagen (1995:1554) 3 kap. 8 §

⁹⁰ www.bfn.se

⁹¹ www.ne.se

⁹² Smith, Dag. *Redovisningens språk*. 2:a uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2000).

3.5.5 Nytt

Företagsledningen har ofta stor nytta av att en revisor granskar företaget. Revisorn kan bedöma om siffrorna är riktiga och att företagets redovisning ger en rättvisande bild.⁹³ Dessutom ser revisorn på företaget från ett annat perspektiv och kan ge synpunkter som ledningen inte tänkt på. Vidare fungerar revisorn som ett bollplank i ekonomiska frågor och kan vara till hjälp vid olika bidragsansökningar med mera.⁹⁴

Från början motiverades kravet på revision med hänsyn till aktieägarna,⁹⁵ vilka kan använda sig av den externa redovisningen för två olika syften. Det första är för att bedöma företagsledningens skötsel av företaget, som är av intresse om ägare och företagsledning är delade från varandra, vilket vanligtvis är fallet i större aktiebolag. Om ägarna finner att ledningen inte skött sina uppgifter kan de vägra att ge ansvarsfrihet åt styrelsen. I ett litet bolag har ägaren ofta god insyn i verksamheten men i ett större företag finns ägarna ofta inte representerade i ledningsgruppen. När ägarna inte har direkt insyn i företaget måste de kunna lita på den information de får via årsredovisningar. Det andra syftet är av intresse för investerare i börsnoterade företag. Både nya och gamla ägare till företaget kan med hjälp av revisorns bedömning avgöra om de skall köpa, sälja eller behålla aktier.⁹⁶ Revisionen blir därför viktigare desto större ett företag är då dessa oftast har fler intressenter än de mindre bolagen. Intressenterna har emellertid olika informationsbehov och nyttan som uppkommer av revision tillfaller följaktligen många olika intressenter.⁹⁷

Andra intressenter som kan ha nytta av revision är stat och kommun eftersom företagets redovisning ligger till grund för skatter och avgifter. Banker, leverantörer och övriga kreditgivare använder årsredovisningen till att göra en bedömning om de skall bevilja lån eller ge kredit till ett företag. Anställda och kunder kan också nytta av en korrekt ekonomisk information. Kunderna behöver det för att veta om företaget fortsättningsvis kan sköta sina leveranser och de anställda är beroende av att företaget sköts på ett riktigt sätt så de får behålla sitt arbete.⁹⁸

---

⁹³ DTI.

⁹⁴ FAR. *FARs Revisionsbok*.

⁹⁵ Regeringens proposition. *Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet*.

⁹⁶ Smith.

⁹⁷ FAR. *FARs Revisionsbok*. 6:e uppl. (Stockholm: FAR Förlag, 2004).

⁹⁸ Ibid.

---

4 EMPIRI OCH ANALYS

I kapitlet presenteras det empiriska material som framkommit och den analys som gjorts av materialet. Det empiriska materialet har framkommit genom intervjuer med företag och revisorer samt en enkätundersökning som genomförts med ett stort antal små aktiebolag. Respondenternas svar på enkäten presenteras i olika diagram uppdelat på de frågor som varit intressanta för uppsatsens frågeställning. I anslutning till huvudfrågans diagram presenteras även tabeller vars syfte är att finna orsaker till respondenternas ställningstagande. Kapitlet avslutas med en sammanfattande analys och koppling görs till tidigare forskning på området.

4.1 INTERVJUER

De viktigaste synpunkterna som framkommit under intervjuerna har sammanställts och återges nedan för att ge läsaren en bild av hur de små aktiebolagen samt revisorerna ser på revisionsplikten.

4.1.1 Intervju företag

Nedan återges de mest centrala frågorna och svaren från de intervjuer som genomförts med fem små aktiebolag.

4.1.1.1 Revisorns roll i företaget

Samtliga respondenter har uppgivit att revisorns främsta roll i företaget är som granskare av dess redovisning. Under intervjuerna framkom det även att revisorn bistått fyra av företagen med olika former av rådgivning. Rådgivningen hade i ett av företagen inneburit att revisorn kommit med förslag på hur olika rutiner skulle utformas, och för ett annat företag hade revisorn kommit med förslag på olika redovisningssystem.

Samtliga respondenter uppgav vidare att de aldrig bytt revisor vilket i praktiken inneburit att revisorn varit med från det att företaget bildats. Ingen av respondenterna hade vid något tillfälle övervägt att byta revisor.

När det gällde kontakten med revisorn med avseende på frekvens var svaren däremot skiftande. Det vanligaste svaret var att kontakt förekom mycket sällan då flera av företagen endast hade kontakt med revisorn i samband med själva årsbokslutet. Endast ett av företagen uppgav att de hade löpande kontakt med revisorn. En av respondenterna angav att de på företaget inte var intresserad av att ha någon kontakt med revisorn.

4.1.1.2 Nyttan och kostnad med revision

Ser man på kostnaden som revisionen inneburit för de fem företagen varierar den ganska kraftigt. Det företag som betalat mest för sin revision hade en årskostnad på 50 000 kr medan den som betalade minst endast betalade 9 500 kr.

Alla respondenterna har uppgivit att den största nyttan med att låta en revisor revidera företaget är att man får ett kvitto på att det som gjorts är korrekt. Flera ansåg att de då kunde lägga det gångna året till handlingarna med gott samvete. En av respondenterna uppgav att det som småföretagare är omöjligt att hålla sig uppdaterad på alla nya regler som införs varje år och att revisorn i och med det var nödvändig för företaget.

När det gällde vilka av alla intressenter som har störst nytta av revisionen, var det vanligaste svaret skattemyndigheten tillsammans med företagen. En av respondenterna menade att det var svårt att välja någon specifik intressent som skulle ha större nytta än någon annan. Två av företagen nämnde även att bankerna har stor nytta av revisionen då de beslutar om företagen skall beviljas lån eller inte.

4.1.1.3 Revisionsplikt i små aktiebolag

På frågan om revisionsplikten skall finnas kvar för små aktiebolag svarade fyra av fem företag att plikten skall bibehållas för samtliga aktiebolag. Företaget som hade avvikande åsikt sade sig aldrig ha reflekterat över plikten då den är lagstadgad.

4.1.2 Intervju revisorer

Nedan återges de mest centrala frågorna och svaren från de intervjuer som genomförts med tre revisorer från lika många byråer.

4.1.2.1 Revisorns roll i företaget

Samtliga respondenter har uppgivit att deras roll inte enbart består i att granska företagen. Vanligt förekommande är att revisorn bistår företagen med olika typer av rådgivning, främst handlar det om konsultation kring exempelvis skatter och avgifter. Två av respondenterna har påpekat att deras roll i företagen helt avgörs av vilken typ av företag de företräder.

Även mängden tid som läggs på ett litet aktiebolag varierar mycket från fall till fall och är ytterst avhängigt av klientens önskemål. Debiteringen sker både per timme och fast pris. Samtliga respondenter har uppgivit att de tror att valet av revisor för företagen grundas på kontakter, men att priset antagligen inte är oväsentligt.

På frågan om revisionen är uppskattad bland företagen har samtliga respondenter svårt att ge ett generellt svar men uppfattningen är att de mindre företagen har svårare än de större att se nyttan med revisionen.

4.1.2.2 Argument för och emot revision i små aktiebolag

Två respondenter menar att samhällsargumentet är det största argumentet för revisionen i de små aktiebolag, den tredje menar att revisionen främst hjälper företagen ur situationer som de inte skulle kunna hantera på egen hand. De två förstnämnda respondenterna tror att skattebortfallet skulle öka om revisionsplikten togs bort.

Som argument mot plikten uppges att den är överflödigt i många typer av företag, att kostnaden för revisionen blivit allt för hög på grund av att ingen åtskillnad görs i revisionens omfattning mellan stora och små företag, samt att nyttan inte överstiger kostnaden för revisionen.

De två respondenternas uppfattning är att skattebortfallet antagligen skulle öka om revisionsplikten avskaffades i små aktiebolag men att det är svårt att förutse hur stora effekterna faktiskt skulle bli. En av respondenterna påpekar att skattemyndigheten antagligen skulle tvingas utöka sin kontroll för att kunna upprätthålla dagens övervakning.

Samtliga respondenter vill tro att det är företagen som har störst nytta med revisionen men att det är svårt att enbart välja ut en intressent med mest nytta. Andra intressenter som nämns är långgivare och skattemyndigheten.

4.1.2.3 Revisionspliktens framtid

På detta område är samtliga respondenter eniga om att en förändring vore bra. Två respondenter förespråkar att plikten avskaffas för de små aktiebolagen medan en tror att en förenkling av revisionen för de mindre aktiebolagen kan fungera bättre då ett avskaffande inte nödvändigtvis innebär en förenkling för företagen. Var gränserna bör gå för att få undantas från plikten varierar bland respondenterna. Två förespråkar att gränsen dras vid 10/24 bolag och en menar att gränsen bör dras vid en omsättning på tre miljoner eller att företaget inte har några anställda utöver ägaren.

4.2 ENKÄTUNDERSÖKNING

Enkäten skickades ut till 735 små aktiebolag och vi fick svar från 284 av dessa. Bolagen har delats in kategorierna: mikrobolag, 10/24-bolag och 50/50-bolag. 89 svar har hänförs till mikrobolagen, 142 svar till 10/24-bolagen och 53 svar till 50/50-bolagen. Kategorierna är uppdelade på följande sätt för att kunna utläsa skillnader i svaren.

Mikrobolag – bolag med upp till 5 anställda och mindre än 3 miljoner i omsättning.

10/24-bolag – bolag med 6-9 anställda och en omsättning mellan 3-24 miljoner.

50/50-bolag – bolag med 10-50 anställda och en omsättning mellan 24-50 miljoner.

Små aktiebolag – samtliga bolag i undersökningen

4.2.1 Kontakten med revisorn

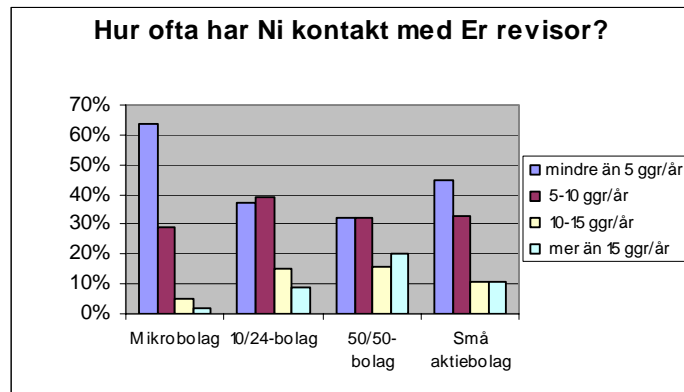

Diagram 1: Kontakten med revisorn

Små aktiebolag

Majoriteten av bolagen svarar att de har kontakt med revisorn mindre än tio gånger per år. Hälften av dessa använder emellertid revisorn mindre än fem gånger om året.

Mikrobolag

Mikrobolagen intar en särställning bland grupperna där merparten har kontakt med revisorn mindre än fem gånger per år. En tredjedel av alla bolagen pratar med revisorn vid något fler tillfällen.

10/24-bolag

Av dessa företag kontaktas revisorn i större utsträckning än bland mikrobolagen. Fler 10/24-bolag än mikrobolag har kontakt med revisorn fem gånger om året eller mer. En del av företagen kontaktar revisorn mer än tio gånger per år.

50/50-bolag

Dessa bolag tenderar att ha mer kontakt med revisorn än övriga grupper. Det vanligaste är fortfarande att prata med revisorn under tio gånger per år, men drygt en tredjedel diskuterar med revisorn mer än tio gånger per år.

4.2.2 Revisorns roll i företaget

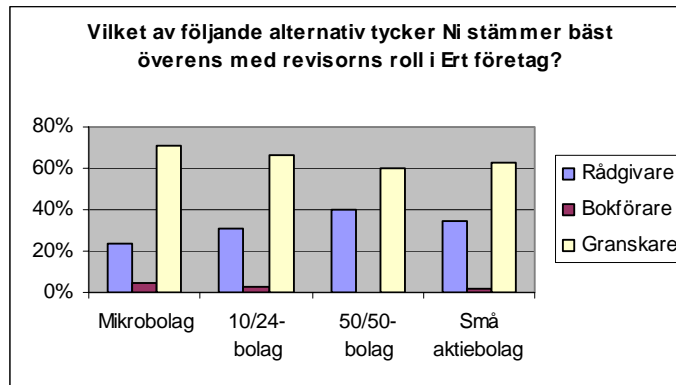

Diagram 2: Revisorns roll i företaget

Totalt sett uppfattas revisorn mest ha en granskande funktion i företagen, men de används även för rådgivning. Någon större skillnad i uppfattning mellan kategorierna är det inte, men revisorn ses i större utsträckning som granskare i mikrobolagen.

4.2.3 Kostnaden för revision

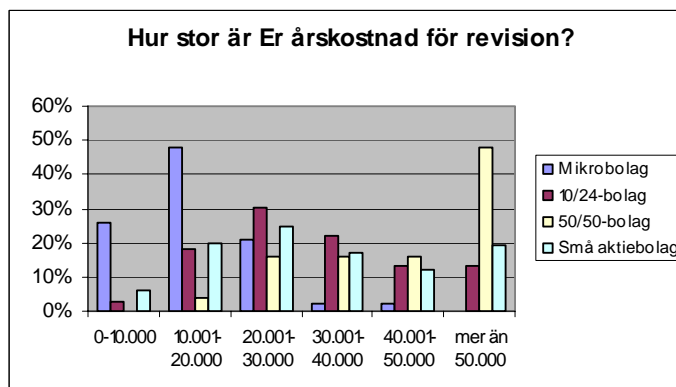

Diagram 3: Kostnaden för revision

Små aktiebolag

Kostnaden för revision skiljer sig åt mellan de olika kategorierna. Ju större företag desto dyrare blir revisionen.

Mikrobolag

En fjärdedel av samtliga mikrobolag uppger att årskostnaden för revision vanligtvis är mindre än 10 000 kronor. Ungefär hälften av bolagen har en kostnad mellan 10 000 - 20 000 kronor. Drygt en femtedel svarar att revision kostar mellan 20 000 - 30 000 kronor per år.

10/24-bolag

Bolagen inom den här kategorin har något dyrare revisionskostnad. Knappt en femtedel har en årskostnad mellan 10 000 - 20 000 kronor. För en tredjedel av bolagen kostar revisionen 20 000 - 30 000 kronor. Ungefär en femtedel svarar att revision kostar 30 000 - 40 000 kronor. Några få bolag har ännu dyrare årskostnad.

50/50-bolag

För den här gruppen blir kostnaden för revision ännu dyrare. Hälften av bolagen uppger att revisionen kostar mer än 50 000 kronor. Resterande bolag svarar att årskostnaden ligger mellan 20 000 – 50 000 kronor, jämnt fördelat på de olika intervallerna.

4.2.4 Nyttan med revision

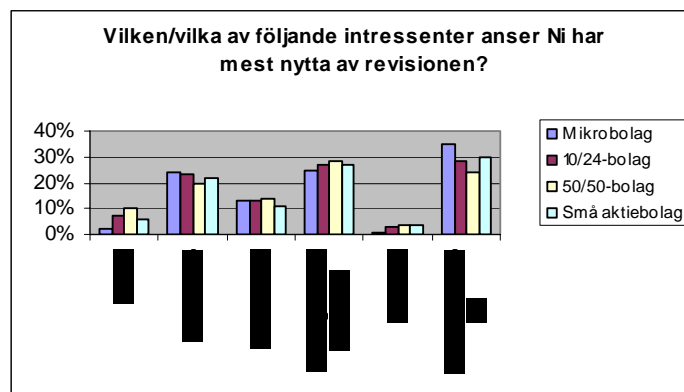

Diagram 4: Nyttan med revision

Frågan avser främst att besvara vilka intressenter som har mest nytta med revisionen. Några nämnvärda skillnader mellan de olika bolagsstorlekarna går inte att finna och därför görs inte någon uppdelning på respektive företagsgrupp.

Enligt bolagen är skattemyndigheten den intressent som har mest nytta av revision. Därefter följer aktieägarna/företagsledare, kreditgivare och leverantörer. Kunder och anställda får endast en liten del av svaren. Det man kan utläsa är att ju större bolaget är desto mer nytta anser man att ägarna har och desto mindre nytta anser man att skattemyndigheten har.

4.2.5 Nyttan kontra kostnaden med revision

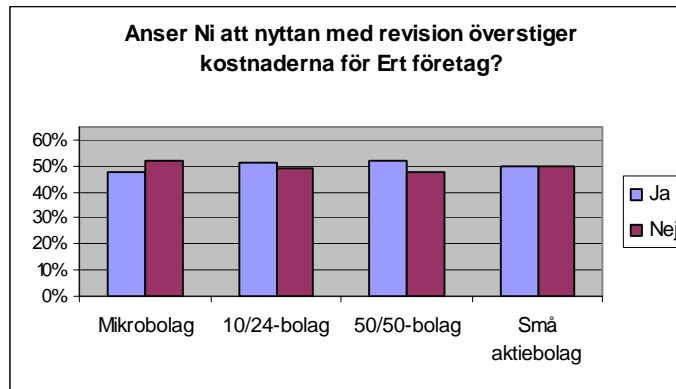

Diagram 5: Nyttan kontra kostnaden med revision

Hälften av samtliga bolag anser att nyttan med revision överstiger kostnaden. Som synes ovan går det emellertid inte att utläsa några direkta skillnader i uppfattning mellan de olika bolagsstorlekarna. Något fler av mikrobolagen än övriga storlekar anser dock att nyttan inte överstiger kostnaden med revision.

4.2.6 Frivillig revision – utnyttja eller inte?

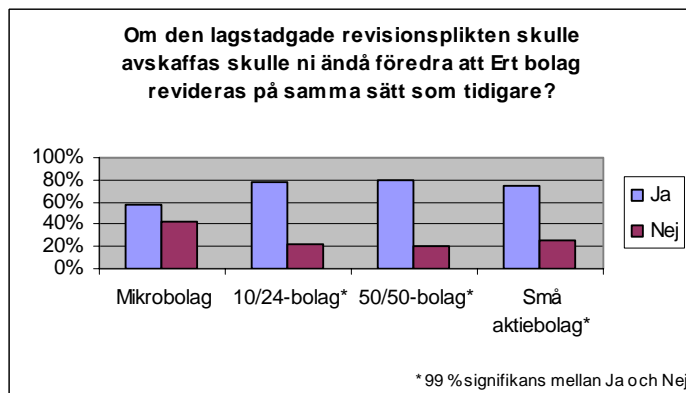

Diagram 6: Frivillig revision

Små aktiebolag

Majoriteten av bolagen uppger att de skulle fortsätta med revision även om det vore frivilligt. En viss skillnad kan dock utläsas beroende på vilken storlek det är på företaget. Ju större företag desto mer positivt inställd är man också till frivillig revision.

Mikrobolag

Om revisionsplikten skulle avskaffas i Sverige uppger ungefär 60 procent att de skulle fortsätta revidera företaget. Resterande del väljer då att inte anlita en revisionsbyrå. Den största anledningen till att fortsätta revidera företaget är att revisionen är ett kvitto på att

företagets räkenskaper stämmer. Dessutom fungerar revisionen som ett hjälpmedel vid till exempel kreditansökning hos banken.⁹⁹

Av de bolag som uppger att de inte skulle fortsätta revidera företaget anges att kostnaden är för hög i förhållande till nyttan. Ytterligare anledning som anges är att behovet av kontroll för aktieägarna inte är nödvändigt då de själva deltar i den dagliga verksamheten.¹⁰⁰

10/24-bolag

Majoriteten av dessa bolag skulle fortsätta med revision om den vore frivillig. Även här anges det största skälet att revisionen är ett kvitto på att företaget gjort rätt. Ytterligare anledning är att revisorn bidrar med värdefull rådgivning om till exempel skatter. Revisionen fungerar också som ett bra hjälpmedel vid kontakt med banken.

10/24-bolagen uppger samma anledningar som mikrobolagen för att inte revidera sitt företag. Dessutom anser de i större utsträckning att revisionen skall vara efterfrågad och inte styras av plikten.

50/50-bolag

Större delen av 50/50-bolagen skulle fortsätta revidera företaget om det vore frivilligt. Främsta skälen är även här att det är kvitto på att räkenskaperna stämmer och att revisorn bidrar med värdefull information. Dessutom är revisionen bra vid kontakt med långgivare.

För att inte revidera företaget anges kostnaden som den största anledningen. Även här anges att kontrollen för aktieägarna inte är nödvändig då de deltar i den dagliga verksamheten.

4.2.7 Negativa effekter vid ett avskaffande

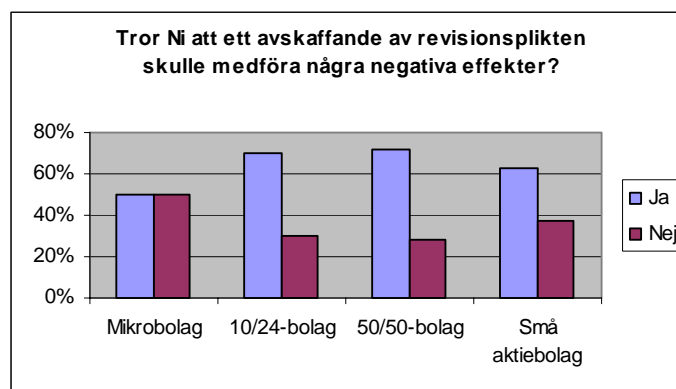

Diagram 7: Negativa effekter vid ett avskaffande

Majoriteten av bolagen tror att ett avskaffande av revisionsplikten skulle medföra en del negativa effekter. Generellt kan sägas att ju större bolaget är desto fler tror att

⁹⁹ Bilaga 4

¹⁰⁰ Ibid.

avskaffning av plikten får negativa konsekvenser. De vanligaste konsekvenserna som anges är felaktiga årsbokslut och räkenskaper samt ökad ekonomisk brottslighet som till exempel skattefusk och förskingring. Vidare uppger en del att det skulle bli svårare att erhålla finansiering från banker.¹⁰¹

4.2.8 Revisionspliktens vara eller inte vara

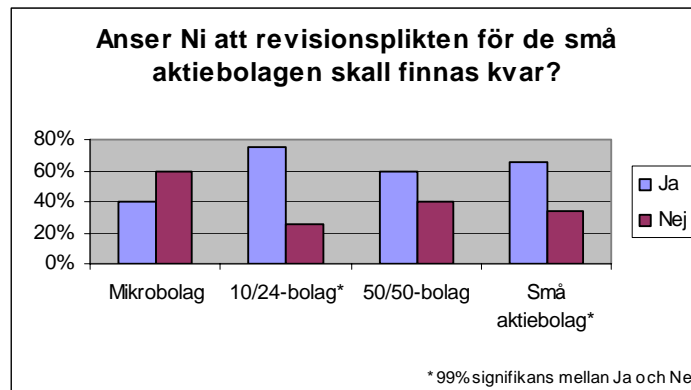

Diagram 8: Revisionspliktens vara eller icke vara

Små aktiebolag

Av samtliga bolag anser större delen att revisionsplikten skall finnas kvar. Skillnader finns emellertid mellan de olika kategorierna. Majoriteten av mikrobolagen är negativt inställda till revisionsplikten till skillnad från 10/24-bolagen och 50/50-bolagen som är klart positiva.

Mikrobolag

Bland mikrobolagen anser större delen att revisionsplikten kan tas bort. De som anser att plikten skall vara kvar uppger att den behövs för att kontrollera att alla uppgifter är riktiga. Dessutom behövs det för att upprätthålla en seriös stämpel på aktiebolaget. Av dem som vill ta bort plikten uppger många att det är för dyrt med revision och att regelverket borde förenklas för de allra minsta företagen.

10/24-bolag

Bolagen inom den här kategorin har motsatt åsikt än mikrobolagen. Nästan 80 procent tycker att revisionsplikten skall finnas kvar. Först och främst är anledningen att det ger en kontroll av räkenskaperna och att bolagen själva får ett bekräftande på att de gjort rätt. Vidare uppger en del att plikten med revision minskar risken för fusk. De bolag som tycker att plikten kan tas bort anger att kostnaden är för hög och att nya bestämmelser gör det ännu dyrare.

50/50-bolag

Även här svarar merparten att revisionsplikten skall vara kvar. De vanligaste kommentarerna till att ha kvar revisionsplikten är att det ökar kvaliteten på

¹⁰¹ Bilaga 4

årsredovisningen och att det säkerställer förtroendet för små bolag. Av dem som däremot vill ta bort revisionsplikten uppger de flesta även här att kostnaden är för hög.

4.2.8.1 Orsaker till bolagens inställning till revisionsplikten

För att finna de orsaker som kan ligga till grund för bolagens inställning till revisionsplikten har vi tittat närmare på om det finns några skillnader eller samband mellan hur dessa svarat på vår huvudfrågeställning och därefter hur de besvarat övriga frågor.

Viktigt att tänka på för läsaren av tabellerna är att under ”bolag som vill ha kvar revisionsplikten” återges enbart den andel som svarat JA på frågan om revisionsplikten i diagram 8. Samma sak gäller för de bolag som vill ta bort revisionsplikten. I nedanstående tabell illustreras detta för alla små aktiebolag.

Små aktiebolag

	Bolag som vill ha kvar revisionsplikten	Bolag som vill ta bort revisionsplikten
Kontakt med revisorn		
Anlitat revisorn i mer än 11 år	58 %	51 %
Mer än 5 ggr /år	64 % *	38 % *
Utnyttjar revisorns rådgivande tjänster	86 % *	60 % *
Störst nytta med revision		
Skattemyndigheten	26 %	39 %
Aktieägarna	31 %	18 %
Kreditgivare	20 %	26 %
Anser att nyttan med revision överstiger kostnaden	55 %	42 %
Skulle revideras på samma sätt vid ett avskaffande	87 % *	48 % *
Tror att negativa effekter skulle uppstå vid ett avskaffande	83 % *	25 % *
<i>*99 % signifikans mellan de bolag som vill ha kvar och de som vill ta bort revisionsplikten</i>		

Tabell 2: Orsaker bakom ställningstagande till revisionsplikten – små aktiebolag

De bolag som vill ha kvar revisionsplikten har anlitat samma revisor eller revisionsbyrå i något större utsträckning än de som vill avskaffa revisionsplikten. Vidare har de också mer kontakt med revisorn och använder dess rådgivande tjänster mer.

De intressenter som bolagen anser har mest nytta med revision är skattemyndigheten, aktieägarna och kreditgivarna. Svaren skiljer sig dock mellan de bolag som vill ha kvar revisionsplikten och de som vill avskaffa den. De som vill ha fortsatt revisionsplikt anser i större utsträckning att aktieägarna har störst nytta medan de bolag som vill ta bort revisionsplikten anser att skattemyndigheten och kreditgivarna har mest nytta av revisionen. Här ser man tydligt att om inte nyttan i första hand tillfaller företaget är man också mer negativt inställd till revisionsplikten.

En knapp majoritet av samtliga bolag som tycker att revisionsplikten skall finnas kvar anser att nyttan med revision överstiger kostnaderna. Detta innebär att anledningen till att bolagen vill ha kvar revisionsplikten inte huvudsakligen kan hänföras till att nyttan för det enskilda företaget överstiger kostnaden. Av de bolagen som är negativt inställda till revisionsplikten anser ungefär fyra av tio bolag att nyttan överstiger kostnaderna. Majoriteten anser alltså att kostnaden för revision överstiger nyttan.

Nästan 90 procent av bolagen som vill ha kvar revisionsplikten uppger att de skulle fortsätta revidera sitt företag även om revisionsplikten skulle avskaffas. De vanligaste argumenten för att fortsätta med revision är att det är ett kvitto på att företagets räkenskaper stämmer och att revisorn bidrar med värdefull rådgivning.

Av de bolag som vill avskaffa revisionsplikten svarar drygt hälften att de inte skulle fortsätta revideras om det vore frivilligt. De vanligaste skälen för att inte vilja fortsätta revideras är att kostnaden är för hög samt att behovet av kontroll ur aktieägarnas synvinkel inte är nödvändig då ägarna ofta deltar i den dagliga verksamheten.

Av dem som är positivt inställda till revisionsplikten tror åtta av tio att ett avskaffande av revisionsplikten får negativa konsekvenser. De vanligaste följderna som anges är att det skulle uppstå fler felaktiga årsbokslut och räkenskaper samt att ekonomisk brottslighet skulle öka. Av de bolag som vill avskaffa revisionsplikten tror endast en fjärdedel att det medför några negativa effekter. Den stora skillnaden tyder på att detta varit en viktig aspekt när man tagit ställning till revisionsplikten.

Mikrobolag

	Bolag som vill ha kvar revisionsplikten	Bolag som vill ta bort revisionsplikten
Kontakt med revisorn		
Anlitat revisorn i mer än 11 år	71 %	38 %
Mer än 5 ggr /år	53 %	24 %
Utnyttjar revisorns rådgivande tjänster	94 % *	36 % *
Störst nytta med revision		
Skattemyndigheten	31 %	39 %
Aktieägarna	42 %	12 %
Kreditgivare	17 %	29 %
Anser att nyttan med revision överstiger kostnaden	76 % *	28 % *
Skulle revideras på samma sätt vid ett avskaffande	82 % *	40 % *
Tror att negativa effekter skulle uppstå vid ett avskaffande	83 % *	24 % *

*99 % signifikans mellan de bolag som vill ha kvar och de som vill ta bort revisionsplikten

Tabell 3: Orsaker bakom ställningstagande till revisionsplikten – mikrobolag

Sju av tio mikrobolag som vill ha kvar revisionsplikten svarar att de haft samma revisor eller revisionsbyrå i mer än elva år. Motsvarande siffra för de bolag som vill avskaffa revisionsplikten är knappt fyra av tio. De mikrobolag som vill fortsätta med revisionsplikt har också mer kontakt med revisorn och utnyttjar dess rådgivande tjänster i mycket större utsträckning än de som vill avskaffa plikten. Den tydliga skillnad i åsikt mellan positivt och negativt inställda mikrobolag påvisar att ju längre samarbetet med revisorn pågått och hur ofta man har kontakt med revisorn desto mer positivt inställd till revision är man. Detta kan relateras till att granskning av bolaget är lagstiftat medan rådgivning är något man efterfrågar och därmed får nytta av.

Av de mikrobolag som anser att revisionsplikten skall finnas kvar anser fyra av tio att ägarna har mest nytta och därefter menar de att skattemyndigheten har mest nytta. Svaren skiljer sig däremot för mikrobolagen som vill avskaffa revisionsplikten. Dessa anser i större omfattning att skattemyndigheten och kreditgivarna har mest nytta av revision, och endast en liten del uppger att aktieägarna har störst nytta. Ett skäl kan vara

att bolagen anser att revision är påtvingad från staten för att undvika skattefusk. Dessutom betalar bolagen för revisionen men ser ingen nytta för ägarna, och ställer sig då frågande till varför plikten skall vara kvar.

Majoriteten av mikrobolagen som vill ha kvar revisionsplikten anser att nyttan med revision överstiger kostnaderna. Motsvarande siffra för de mikrobolag som är negativa till revisionsplikten är knappt en tredjedel.

Om revisionsplikten blir frivillig uppger majoriteten av de mikrobolag som vill ha kvar plikten, att de fortsättningsvis kommer att revideras på liknande sätt. Främsta skälet som anges är att det är ett kvitto på att företagets räkenskaper stämmer och det är skattemässigt rätt. Av de mikrobolag som vill avskaffa revisionsplikten kommer sex av tio avstå från att revideras. Anledningar till att inte fortsätta med revision är att kostnaden är för hög samt att behovet av kontroll ur aktieägarnas synvinkel inte är nödvändig. Jämfört med det totala antalet bolag i undersökningen uppger fler av mikrobolagen att de skulle avstå från frivillig revision.

Åtta av tio mikrobolag som vill behålla revisionsplikten tror att ett avskaffande av plikten medför negativa effekter. Effekter som mikrobolagen tror skulle uppstå är felaktiga årsbokslut och räkenskaper samt att ekonomisk brottslighet ökar. Endast en fjärdedel av mikrobolagen som vill ta bort revisionsplikten tror att det skulle få några konsekvenser.

10/24-bolag

	Bolag som vill ha kvar revisionsplikten	Bolag som vill ta bort revisionsplikten
Kontakt med revisorn		
Anlitat revisorn i mer än 11 år	64 %	41 %
Mer än 5 ggr /år	70 %	41 %
Utnyttjar revisorns rådgivande tjänster	90 % *	36 % *
Störst nytta med revision		
Skattemyndigheten	23 %	50 %
Aktieägarna	29 %	18 %
Kreditgivare	23 %	21 %
Anser att nyttan med revision överstiger kostnaden	56 %	35 %
Skulle revideras på samma sätt vid ett avskaffande	90 % *	41 % *
Tror att negativa effekter skulle uppstå vid ett avskaffande	88 % *	18 % *

*99 % signifikans mellan de bolag som vill ha kvar och de som vill ta bort revisionsplikten

Tabell 4: Orsaker bakom ställningstagande till revisionsplikten – 10/24-bolag

10/24-bolagen uppvisar liknande skillnader som mikrobolagen. De 10/24-bolag som anser att revisionsplikten skall finnas kvar har längre relation med sin revisor alternativt samma revisionsbyrå. De kontaktar också revisorn vid fler tillfällen per år och utnyttjar andra tjänster mer än de 10/24-bolag som tycker att revisionsplikten skall avskaffas.

Bland de 10/24-bolag som vill behålla revisionsplikten anses ägarna ha mest nytta med revision. Även skattemyndigheten och kreditgivarna uppges ha stor nytta med revision. Av de 10/24-bolag som däremot vill ta bort plikten anser hälften att revisionen är till för skattemyndigheten. Endast en femtedel tycker att ägarna har störst nytta med revision.

Samma anledning som för mikrobolagen kan nämnas att revisionen är påtvingad och bolagen vill inte betala för revisionen då de inte upplever någon nytta.

Drygt hälften av 10/24-bolagen som menar att revisionsplikten skall finnas kvar tycker att nyttan med revision överstiger kostnaden. För de bolag som anser att revisionsplikten kan avskaffas anser endast en tredjedel att nyttan är större än kostnaden för revision.

Vid frivillig revision uppger 90 procent av 10/24-bolagen som vill ha kvar revisionsplikten att de skulle fortsätta med revision. De vanligaste argumenten för att fortsätta revideras är att det är ett kvitto på att företagets räkenskaper stämmer och det är rätt skattemässigt samt att revisorn bidragit med värdefull rådgivning. Bland 10/24-bolagen som vill avskaffa plikten med revision svarar sex av tio att de inte skulle fortsätta revideras. Orsaker för att inte revideras är att kostnaden är för hög samt att behovet av kontroll för aktieägarna inte är nödvändig.

I stort sett samtliga 10/24-bolag som vill ha kvar plikten med revision tror att det kommer få konsekvenser vid ett avskaffande. I de flesta fall tror de att det blir vanligare med felaktiga årsbokslut och räkenskaper samt att ekonomisk brottslighet ökar. Dessutom kan det även bli svårare att erhålla finansiering i form av lån. Bland de 10/24-bolag som däremot vill ha kvar plikten tror knappt en femtedel att ett avskaffande medför några negativa effekter.

50/50-bolag

	Bolag som vill ha kvar revisionsplikten	Bolag som vill ta bort revisionsplikten
Kontakt med revisorn		
Anlitat revisorn i mer än 11 år	67 %	60 %
Mer än 5 ggr /år	80 %	50 %
Utnyttjar revisorns rådgivande tjänster	97 %	90 %
Störst nytta med revision		
Skattemyndigheten	18 %	38 %
Aktieägarna	32 %	19 %
Kreditgivare	18 %	25 %
Anser att nyttan med revision överstiger kostnaden	60 %	40 %
Skulle revideras på samma sätt vid ett avskaffande	87 %	70 %
Tror att negativa effekter skulle uppstå vid ett avskaffande	98 % *	28 % *

*99 % signifikans mellan de bolag som vill ha kvar och de som vill ta bort revisionsplikten

Tabell 5: Orsaker bakom ställningstagande till revisionsplikten – 50/50-bolag

Majoriteten av samtliga 50/50-bolag har haft en långvarig relation med revisorn alternativt revisionsbyrån. Svaren skiljer sig inte så mycket mellan de som vill ha kvar revisionsplikten och de som vill avskaffa den. De 50/50-bolag som vill ha kvar plikten har dock mer kontakt med sin revisor.

De intressenter som har mest nytta med revision följer mikro- och 10/24-bolagens svar. De som vill ha kvar revisionsplikten anser att ägarna har mest nytta och de som vill ta bort plikten tycker att skattemyndigheten och kreditgivarna har mest nytta.

En övervägande del av dem som är positivt inställda till revisionsplikten anser också att nyttan med revision överstiger kostnaden. Bland dem som är negativt inställda till plikten anser mindre än hälften att nyttan är större än kostnaden med revision.

Båda svarsgrupperna uppger också att de skulle fortsätta revideras i framtiden om plikten skulle avskaffas. Av de bolag som anser att plikten skall vara kvar svarar emellertid fler att de skulle fortsätta med revision. Samma anledningar som föregående bolag anges för att fortsätta revideras.

Även de negativa effekterna som kan uppstå vid ett avskaffande av revisionsplikten följer samma mönster som tidigare. Majoriteten av 50/50-bolagen som vill ha plikten kvar tror att ett avskaffande får negativa konsekvenser, och endast en liten del av dem som vill avskaffa revisionsplikten tror att det får några negativa effekter.

4.2.9 Analys med koppling till tidigare forskning

Andelen bolag som skulle använda sig av frivillig revision vid ett avskaffande är något högre i vår undersökning än den som gjorts av Collis i England. Däremot har vi i enlighet med Englandsstudien funnit att ju större bolaget är desto mer positivt inställd är man till att använda sig av den frivilliga revisionen. De vanligaste anledningarna till att använda sig av den frivilliga revisionen är att det är ett kvitto på att företagets räkenskaper stämmer och att den är ett bra hjälpmedel vid kontakt med långivare. Samma anledningar angavs även i Collis studie som de främsta fördelarna med revision.

Paralleller kan även dras mellan orsakerna till varför man inte skulle välja att revidera sitt företag om det vore frivilligt. I vår studie framkom att de vanligaste anledningarna var att kostnaden var för hög i förhållande till nyttan. Skälet för att utnyttja undantaget i England var främst att de inte såg sig ha några fördelar samt att de skulle spara kostnader.

En av de vanligaste negativa effekter som väntas uppkomma vid ett avskaffande är att ekonomisk brottslighet kommer att öka, vilket även kan utläsas i Englandsstudien där 50 procent instämde i att revisionen bidrar till att skydda mot bedrägerier.

5 SLUTSATS OCH SLUTDISKUSSION

Det avslutande kapitlet i uppsatsen svarar på vår huvudfråga samt de delfrågor som presenteras i det inledande kapitlet. Slutsatserna bygger på den analys av empiriskt material som presenterades i föregående kapitel. Vidare följer en diskussion som berör vårt ställningstagande till revisionsplikten samt förslag till fortsatt forskning.

Hur ser de små aktiebolagen på nyttan och kostnaden med revision?

Den som anses ha störst nytta av revisionen enligt mikrobolagen och 10/24-bolagen är skattemyndigheten, medan 50/50-bolagen anser att ägarna är de som har mest nytta av revisionen. Totalt sett anser de små aktiebolagen att revisionsplikten främst är till för skattemyndigheten följt av ägare och kreditgivare.

De nyttor som anges för att fortsätta revideras är att revisionen är ett kvitto på att företagets räkenskaper stämmer och att den är ett bra hjälpmedel vid kreditansökningar hos banker. Ytterligare anledning är att revisorn bidrar med värdefull rådgivning. Dessa anledningar anges av alla bolagsstorlekarna i undersökningen.

Generellt sett gäller regeln ju större bolag desto dyrare blir också revisionskostnad. De bolag som uppger att de inte skulle fortsätta revidera sitt företag om det vore frivilligt anger att kostnaden är för hög i förhållande till nyttan samt att behovet av kontroll för aktieägarna inte är nödvändig då de själva ofta deltar i den dagliga verksamheten. Anledningarna till att de skulle avstå den frivilliga revisionen skiljer sig inte åt mellan bolagsstorlekarna.

Totalt sett går det inte att urskilja om bolagen anser att nyttan överstiger kostnaden. För mikrobolagen gäller att en mycket knapp majoriteten anser att kostnaden med revisionen överstiger nyttan. För 10/24-bolagen och 50/50-bolagen anser en lika knapp majoritet att nyttan överstiger kostnaden. Vi kan dock inte med signifikans avgöra om det faktiskt är så för någon av bolagsstorlekarna.

Om revisionsplikten skulle avskaffas, skulle bolagen ändå välja att revideras?

Det är tydligt att en klar majoritet av bolagen i undersökningen skulle välja att revidera sitt företag även om det vore frivilligt. Den enda bolagsstorleken vi inte med signifikans kan säga skulle använda sig av frivillig revision är mikrobolagen. Det som kan utläsas från undersökningen är att ju större bolaget är desto mer positivt inställd är man också till att fortsätta revideras vid ett avskaffande.

En klar majoritet av bolagen skulle välja att revidera bolaget om det vore frivilligt men anser ändå att nyttan inte överstiger kostnaden. De slutsatser som kan dras från detta är att bolagens intressenter har inverkan på deras beslut. Man anser inte att det är värt att revideras för egen skull men att det krävs för att till exempel erhålla lån från banken.

Hur ser de små aktiebolagen på revisionsplikten och vilka är orsakerna bakom deras inställning?

En majoritet av de små aktiebolagen vill ha kvar revisionsplikten. 10/24-bolagen är de som är mest positivt inställda till revisionsplikten medan mikrobolagen är den enda bolagsgrupp som vill avskaffa revisionsplikten.

Den slutsats vi kunnat dra om faktorerna bakom bolagens ställningstagande, är att de aktiebolag som vill *behålla* revisionsplikten kännetecknas av att de:

- har mer kontakt med revisorn
- använder sig i större utsträckning av revisorns rådgivande tjänster
- anser att ägarna har störst nytta av revisionen
- anser att nyttan med revision överstiger kostnaden
- skulle revideras på samma sätt som idag även om revisionsplikten skulle avskaffas
- tror att ett avskaffande skulle medföra negativa effekter

De aktiebolag som vill *avskaffa* revisionsplikten kännetecknas av att de:

- har mindre kontakt med revisorn
- använder sig inte i lika hög utsträckning av revisorns rådgivande tjänster
- anser att skattemyndigheten har störst nytta av revisionen
- anser att kostnaden är för hög i förhållande till den nytta revisionen medför
- majoriteten av mikro- och 10/24-bolagen skulle vid ett avskaffande av revisionsplikten avstå från att revideras medan majoriteten av de små aktiebolagen skulle fortsätta revideras
- inte tror att ett avskaffande skulle medföra negativa effekter

Finns det något samband mellan bolagens inställning och dess storlek?

Slutsatsen vi drar angående storlekens betydelse för bolagens inställning är att mikrobolagen på i stort sett samtliga punkter är mer negativt inställda till både revision och revisionsplikt än övriga bolag. 10/24-bolagen och 50/50-bolagen är mer positiva men skiljer sig däremot inte nämnvärt åt sinsemellan.

Slutdiskussion

I Sverige gäller revisionsplikten för samtliga aktiebolag oavsett storlek. Trots att behovet av revision är olika beroende på storlek gör reglerna ingen skillnad mellan bolagen. För enskild firma och handelsbolag gäller revisionsplikten enbart för de större företagen. Anledningarna till att aktiebolagen har revisionsplikt är för att dessa har intressenter i form av aktieägare och att de dessutom har begränsat juridiskt ansvar.

I ett stort bolag kan aktieägare i många fall endast erhålla information genom årsredovisningar och kvartalsrapporter. I ett litet bolag med en eller ett fåtal ägare förekommer ingen asymmetrisk informationsfördelning då externa intressenter i många fall saknas. Argumentet att ägarna har nytta av revisionen är ingen grund för att behålla revisionsplikten i de små aktiebolagen där ägarna själva deltar i den dagliga verksamheten. Om nyttan för de små bolagen vore tillräcklig skulle plikten inte ha någon inverkan, då de ändå skulle välja att låta sig revideras vid ett avskaffande, något som framkom både under intervjuerna och i enkäten. De flesta små aktiebolag uppger att skattemyndigheten har mest nytta av revisionen, ändå är det företagen som får stå för hela kostnaden.

Om vi nu utgår från att plikten i de små aktiebolagen inte är till för ägarna utan för att motverka ekonomisk brottslighet kvarstår frågan varför handelsbolag och enskild firma inte innefattas av revisionsplikten. Om syftet med företagandet är att fuska med skatter och liknande hindrar inte revisionsplikten någon från att göra detta i annan företagsform än aktiebolag.

Som reglerna ser ut idag väljer bolagen själva vem som skall sköta revisionen av bolaget. Vi delar Thorells och Norbergs uppfattning om att det inte går att tala om en oberoende revision i bolag med en ägare där bolagsledningen, ägaren och styrelsen är samma person, vilket får till följd att den som granskas både utser och betalar revisorn.

En anledning som ofta leder fram till diskussion om hårdare granskning av alla bolag, är när en skandal inträffar som i fallet med Parmalat. Skandalen med Parmalat har fått till följd att revisionsplikten även införts för de små aktiebolagen i Italien, vilket är en märklig konsekvens med tanke på att Parmalat är ett stort internationellt företag som redan innan skandalen innefattades av revisionsplikten. Bara för att aktiebolagen är tvingade till revision är det således ingen garanti för att fusk inte förekommer.

Förslaget om utökat byråjäv har lagts med motiveringen att kombiuppdrag inte är förenliga med EU:s direktiv. Det som skiljer Sverige från de andra medlemsstaterna är att man har valt att behålla revisionsplikten för de små aktiebolagen. Om byråjävet utökas är risken stor att revisionskostnaden och den administrativa bördan ökar för de små bolagen vilket gör att vi måste ifrågasätta om plikten verkligen är nödvändig för de allra minsta bolagen.

Förslag till fortsatt forskning:

I uppsatsen har vi valt att endast rikta fokus mot bolagens syn på revision och revisionsplikten. Det har framkommit att många företag inte anser att nyttan överstiger kostnaden för att låta revidera sitt företag men att de ändå vill att plikten bibehålls. Att studera orsakerna bakom det här ställningstagandet skulle vara mycket intressant.

Vad är det som påverkar företagen i dess beslutsprocess och ur vilket perspektiv ser de på frågan om revisionsplikt. Ser de på plikten ur ett samhällsperspektiv eller ser de på den utifrån sitt eget perspektiv?

Att studera de samhällsekonomiska effekterna som revisionsplikten medför skulle också vara mycket intressant. En tänkvärd studie skulle kunna vara att undersöka de samhällsekonomiska vinster förknippade med ett avskaffande av revisionsplikten som kan tänkas uppstå. Detta skulle vidare kunna sättas i relation till de kostnader som revisionsplikten för tillfället medför, vilket skulle kunna leda fram till om plikten är befogad eller inte.

Något som är mycket aktuellt för tillfället men som inte täcks in i vår studie är planerna på ett utökat byråjäv. Det kan tänkas att de mindre bolagen skulle påverkas negativt ekonomiskt om det utökade byråjävet skulle införas. Det skulle därför vara av intresse att undersöka hur byråjävet skulle påverka kostnaden och den upplevda nyttan för de små aktiebolagen.

KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur

Alvesson, Mats & Sköldberg, Kaj. (1994). *Tolkning och reflektion – Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.

Andersen, Ib. (1998). *Den uppenbara verkligheten – val av samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Backman, Jarl. (1998). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.

Dahmström, Karin. (2000). *Från datainsamling till rapport*. Lund: Studentlitteratur.

Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim-Paul, Finn. (1999). *Att utreda forska och rapportera.*, 6:e uppl. Malmö: Liber ekonomi.

FAR. (2004). *FAR:s Revisionsbok*. 6:e uppl. Stockholm: FAR Förlag.

FAR. (2002). *RS Revisionsstandard i Sverige*. Stockholm: FAR Förlag.

Halvorsen, Knut. (1992). *Samhällsvetenskaplig metod*. Teori, Forskning och Praktik (Sten Andersson övers.). Lund: Studentlitteratur.

Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn. (1997). *Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder*. 2:a uppl. (Björn Nilsson övers.). Lund: Studentlitteratur.

Körner, Svante & Wahlgren, Lars. (2000). *Statistisk dataanalys*. 3:e uppl. Lund: Studentlitteratur.

Lekvall, Per & Wahlbin, Claes. (1993). *Information för marknadsföringsbeslut*. 3:e uppl. Göteborg: IHM.

Patel, Runa & Davidson, Bo. (1994). *Forskningsmetodikens grunder*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.

Smith, Dag. (2000). *Redovisningens språk*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.

Trost, Jan. (1997). *Kvalitativa intervjuer*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.

Lagar, propositioner och promemorior

Bokföringslagen (1999:1078).

Europeiska gemenskapernas råd, fjärde direktivet 78/660/EG grundat på artikel 54.3g om årsbokslut i vissa typer av bolag.

Europeiska gemenskapernas råd, åttonde direktivet 84/253/EEG grundat på artikel 54.3g om godkännande av personer som har ansvar för lagstadgad revision av räkenskaper.

Justitiedepartementets promemoria. (2004). *Förenklade redovisningsregler, m.m.*

Justitiedepartementets promemoria. (2003). *Några frågor om revision.* (rev. 2 april 2004).

Kommissionens rekommendation (2002/590/EG) *Revisorers oberoende i EU: Grundläggande principer.*

Regeringens proposition (2000/01:146). *Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet.* (rev. 9 mars 2004).

Regeringens proposition (1997/98:99). *Aktiebolagets organisation.* (rev. 19 feb. 2004).

Årsredovisningslagen (1995:1554) 3 kap. 8 §

Rapporter

Collis, Jill. (2003). *Directors' Views on Exemption From the Statutory Audit.* A Research Report for the DTI.

DTI. (2003). *Raising the Thresholds.* Consultation Document.

Thorell, Per & Norberg, Claes. (2005). *Revisionsplikten i små aktiebolag.* Stockholm: Svenskt Näringsliv.

Artiklar

Halling, Pernilla. (2005). Sällan revision av små företag i EU-länderna. *Balans* nr 3.

Halling, Pernilla. (2005). Debatten går het i Norden. *Balans* nr 3.

Italiensk revision efter Parmalat: Revisionskommittéer – och en ny tillsynsmyndighet. (2004). *Balans* nr 10.

Thorell, Per & Norberg, Claes. (2005). Går det att försvara revisionsplikten? *Balans* nr 3.

Vad tycker de politiska partierna om revisionsplikten i små och medelstora aktiebolag? (2005). *Balans* nr 4.

Muntliga källor

Lindqvist, Johan. Säljare, Postens AdressRegister. 2005-04-18

Nilsson, Philip. Senior Development Manager, WorldWideResults, 2005-04-20

Internet

Affärsdata Företagsfakta
<http://www.ad.se>, 2005-04-11

Bokföringsnämnden
www.bfn.se, 2005-05-10

FAR Komplet
<http://www.farkomplett.se>, 2005-04-07

Nationalencyklopedin
www.ne.se, 2005-05-10

Regeringens hemsida
www.regeringen.se, 2005-05-09

BILAGOR

Bilaga 1 – Sammanfattning intervju företag

Frågor	Företag 1	Företag 2	Företag 3	Företag 4	Företag 5
Om respondenten	Ägare av butiken gymnasie-utbildning, internt utbildad på företaget. Har jobbat som butikschef sedan 1992 och är sedan fem år tillbaka ägare av butiken.	Ägare av företaget Utbildad civilingenjör och civilekonom. Har arbetat på företaget sedan starten 1989.	Ekonomichef på företaget och sköter ekonomin för samtliga. Är utbildad civilingenjör och civilekonom. Har arbetat på företaget i 2,5 år	Jag har hand om ekonomin, personalen och inköpen.	Ekonomichef men vi har inga titlar direkt här på företaget. Civilekonom, arbetat på skattemyndigheten, sedan på diverse data företag, här har jag varit i fem år sedan starten
Om företaget	Startades 1982 och drivits i nuvarande ägares regi sedan 1999. Huvudsakliga verksamheten är försäljning av livsmedel och antalet anställda är idag ca 30 Omsättningen 2004 var cirka 100 miljoner netto och balansomslutningen samma år mellan 10 och 12 miljoner.	Företaget producerar filmer främst för internt utbildningssyfte. Vi har sammanlagt 18 heltidsanställda och förra året låg omsättningen på 36 Mkr och balansomslutningen på runt 20 Mkr	Vår huvudsakliga verksamhet är att sälja kläder. Vi har sammanlagt 55 personer anställda och mellan 20 och 25 är heltidsanställda. Omsättningen förra året låg på 46 Mkr och balansomslutningen på runt 20 Mkr	Företaget startades i och med en förfrågan från arbetsförmedlingen Vi är ett litet företag, nittont stycken med någon typ av anställning, av dessa har sju eller åtta tillsvidare tjänst. Vi säljer olika typer av utbildningar främst till arbetsförmedlingen som köper många av våra tjänster. Vi omsatte 12 miljoner ungefär förra året och tillgångarna var 4,2 miljoner.	Vi säljer både TV och datorer på grund av att de blir integrerade i varandra. Försäljningen sker via butiken, men vi öppnar en ny butik i till hösten. Vi gjorde en konkurs när vi försökte expandera till andra städer för fem år sedan, nu håller vi oss till Göteborg.
Varför valde ni att starta ett AB?	Att bilda ett aktiebolag har sina fördelar framför t ex handelsbolag. Det personliga ansvaret exempelvis!	Innebar en högre grad av seriositet. 1989 symboliserade AB något som var mer stabilt och seriöst än andra företagsformer.	Det vet jag inte, var inte med vid starten men jag tror att det aldrig fanns funderingar på en annan bolagsform faktiskt.	Vet ej, tror det vara naturligt!	Var nog inga funderingar kring bolagsformen. Aktiebolag var självklart tror jag.
Vilken roll tycker ni att revisorn har i Ert företag?	Jag anser att revisorns roll är både som rådgivare och granskare. Vi sköter bokföringen och den löpande redovisningen själva men revisorn fungerar mest som granskare.	Utöver granskare fungerar han även som rådgivare. Han hjälper till med skattefrågor m.m. Revisorn har även hjälpt till med rådgivning om hur vi ska utforma bokförings-system m.m.	I princip är det ren revision men revisorns roll har ändrat sig något från att vara ren revision till att kolla upp rutiner och se hur det fungerar och inte bara vad som görs utan hur det görs.	Sista kollen, vi har så lite med honom att göra, det känns bra att han kollar vad vid gjort helt enkelt	Både och! Jag kan fråga och känner att jag har stort stöd hos revisorn och han backar mig till 100 %, Men han granskar ju mig fullt ut!

Hur länge har ni anlitat Er nuvarande revisor/revisionsbyrå?	Vi har haft samma revisor sedan 1999 då jag tog över.	Vi har anlitat vår nuvarande revisor från starten 1989.	Vi har anlitat vår nuvarande revisor från starten	Vi har haft samma revisor hela tiden sen starten av företaget för ca 10 år sedan.	Han har följt med från vårt gamla företag. Men mellan 5 och 10 år tror jag.
Hur ofta har Ni kontakt med revisorn?	Var tolfte månad och han är endast med vid själva bokslutsarbetet.	Vi har kontakt med revisorn ungefär en gång i månaden.	Vi har löpande kontakt med revisorn 4-5 gånger per år. Sen har vi kontakt ca 5 gånger innan årsredovisningen upprättas.	Jag har ingen kontakt mer än över telefon en gång om året när han går igenom vår redovisning.	Inte särskilt ofta, vill inte ha det heller faktiskt.
Hur stor är årskostnaden för revisionen?	Revisorn kostar 30000 per år och då gör han endast avstämningar och ser att det stämmer. Därutöver har vi en person som gör det praktiska med konteringarna vilket kostar 20000 per år.	Den är inte så hög, ungefär 50 000 kr per år. Det är prisvärt vi klarar oss inte utan det, vi har inte den ekonomiska kompetensen på företaget.	Ungefär 50 000 kr om året inkluderat vissa sidouppdrag. Jag tror de kollar på vilken omsättning, vilken vinst, vilken marginal och vilken möjlighet företaget har att betala.	Vi betalad nog 9500 kr senast tror jag. Så det handlar inte om några stora pengar.	35 000 kr förra året och det är en fördel med honom att han inte har löpande räkning utan jag får en faktura, och det är otroligt bra att veta att man kan ta kontakt utan att det kostar typ 4000kr, det funkar så bra arbetsmässigt.
Vilken är den största nyttan för Er som företag med revision?	Att man vet att det som gjort har skett på ett korrekt sett och att man kan lägga det som varit bakom sig.	Det är tryggheten att det blir helt rätt. Att hålla reda på alla de nya lagar som kommer är nästan en omöjlig uppgift för en småföretagare.	Att vi vet att allt är i sin ordning vilket känns mycket tryckt och bra att veta.	Att vi satt punkt för året, att vi inte missat något tryckt att vi inte missat något, blir det godkänt så har vi lyckats med vårt arbete.	Det har gått väldigt fort och det är skönt att gå igenom förra året att det stämde det vi gjorde, man får landa lite.
Vilka anser ni har mest nytta av revisionen?	Det är inte bara en part som har nytta av revision. Som ägare är bra för då vet man att allt är i sin ordning. Man känner sig trygg om allt står rätt till.	Det är skattemyndighet en. Det är ju en plikt. Man får acceptera lagarna. Banken har givetvis också glädje av den. Det kan nog vara till nytta för kunden också. Det blir allt vanligare att kunden kräver att vi är stabila och kan visa upp att vi är seriösa.	Bankerna har ju intresse av den rättvisande bilden av företaget och kan revisorn stå som garant för det så är det klart att banken är glad för det. Vi själva också då vi blir befriade från ansvar.	Det måste nog vara skattemyndigheten som har störst nytta av revisionen. Men som jag sa tidigare så är det bra för oss företagare också.	Främst Skattemyndigheten men även utomstående intressenter och ägare. Alla även leverantörer

Vad innebär det för Ert företag om planerna på utvidgat redovisningsjämv genomförs?	Det är nog bra. Revisorn skall inte sköta den löpande bokföringen utan bara fungera som granskare i det avseendet.	Vet ej! Jag har förstått att det är något sånt på gång och tycker att det låter märkligt	Jag tror inte det kommer betyda något eftersom vi sköter den löpande redovisningen själva.	Det innebär inte något för oss eftersom vi redan anlitar en redovisningsbyrå.	Vet inte, blir dyrare kanske?
Tycker ni att revisionsplikten för små bolag skall vara kvar, försvinna eller förändras?	Jag anser att revisionsplikt en skall vara kvar, och att den fungerar bra. Kan ett bolag inte bära revisionsplikt en är det frågan hur företaget går.	Jag har upplevt det som något positivt såtillvida att de har gett oss en viss auktorisation.	Ja det tycker jag. Min erfarenhet är att det fuskas otroligt mycket. Jag vågar nog påstå att 80 procent av café och restaurangerna skulle gå i konkurs.	Ja det tycker jag! Jag tror det blir noggrannare, den här sista kollen, annars blir det kanske lite så där med noggrannheten i företagets bokföring och redovisning.	Aldrig funderat på det eftersom det är som det är. Man får ju bättre insyn.
Om revisionsplikten för små aktiebolag skulle avskaffas, skulle Ni ändå föredra att Ert bolag revideras på samma sätt som idag?	Ja det skulle jag.. Det känns mycket tryggare att veta att räkenskaperna är i ordning.	Ja, jag tror faktiskt det och jag tror det är så i det avtal vi har med våra kunder som innebär att vi måste ha det	Ja. Anledningen till det är att jag skall kunna känna mig säker och att ledningen har kontroll på mig så någon kollar mig och mitt arbete.	Tror kanske det, men om man inte hade haft det tidigare så tror jag ju inte att man skulle börja ha det, men i och med att vi har det så hade det nog löpt på av bara farten.	Ja det hade vi säkert gjort. man skjuter aldrig på det man tänker framåt hur blev utfallet.
Vad ser ni för risker med en slopad revisionsplikt?	Kan finnas människor som inte är ärliga och staten kan gå miste skattepengar. Kan även finnas de som vill vara ärliga men som inte har kunskapen om hur det fungerar, vilket kan leda till ett ökat antal konkurser.	Jag tror tyvärr att det skulle fuskas mer. Jag tror att kan man fuska lite med deklarationen så gör man nog det.	Jag tror att många skulle missköta sin redovisning, och att fusket skulle öka.	Risken är nog att det kommer att fuskas mer.	Ser inga risker!

Bilaga 2 – Sammanfattning intervju revisorer

Frågor	Mikael Thorsson	Lennart Brattheden	Ulf Careland
Om respondenten	Jag har varit här på byrån i nio år, och varit auktoriserad sedan två år tillbaka. Arbetar mest med ägare ledda företag	Partner och auktoriserad revisor i 30 år, civilekonom från Handels. Arbetar alla typer av kunder.	Auktoriserad revisor. delägare sedan 10 år. 20 år på företaget, jobbar med allt från ägarledda företag till stora företag.
Vilken är Er vanligaste roll?	Jag är ju vald granskare, men det blir rådgivning och konsultationer också, mycket rörande skatter och redovisning	Beror på klienten, ren revision d.v.s. reviderar, bokslut, dispositioner, avskrivningar, även hela bokslut. På de större även koncernredovisning.	Beror på vilket företag det är. I mindre och medelstora företag är det mest som rådgivare och bollplank men i funktionen som revisor.
Hur ofta har man kontakt med ett typiskt ägarlett företag?	Är det hyfsad omsättning blir det två gånger per år om det inte händer något speciellt	Mycket behovsstyrt från klient till klient, styrs av kundens önskemål. Mycket sker via telefon.	Jag försöker att ringa två till fyra ggr per år och försöker träffa alla kunder en gång om året, om kunden vill. Bra kunder ringer ofta och ställer frågor om allt.
Hur sker debiteringen?	Inga fasta arvoden, jag brukar ge ett riktpreis, ökar kostnaden informerar jag kunden.	Gör en grov uppskattning när man sett materialet. Tim och fast debitering.	Varje medarbetare har ett timpris baserat på erfarenhet och vilken lön man har. I ett emmansbolag skall revisionen inte kosta mer än 10-15 000 kronor.
Tror du kunden väljer revisor efter kostnaden främst?	Det handlar om att man väjer genom kontakter. Om man väljer mellan två så är det den personliga kontakten tillsammans med priset som styr	Självklart tittar man på priset men man väljer nog efter kontakter, vem anlitar min kompis?	Nej det tror jag inte även om priset inte är oväsentligt så klart! Den personliga relationen är viktig för många och ofta grundläggande för ett bra samarbete.
Är revisionen uppskattad eller känner kunden enbart att det är ett tvång?	Många ser nog det enbart som en kostnad speciellt de allra minsta. De ser kanske inte vad de får för pengarna. vill ju inte vara skattemyndighetens förlängda arm!	Svårt att svara på generell sett, men båda uppfattningarna finns garanterat. Vore konstigt annars!	Det är klart att den är uppskattad. Men nyttan av den varierar så klart från företag till företag.
Skiljer sig inställningen beroende på företagets storlek?	Det tror jag, de större har så mycket annat att fokusera på, och vill ha ett kvitto på att allt stämmer! De fokusera på verksamheten i stället	Det är mycket möjligt att de mindre företagen inte ser vad de får ut av revisionen jämfört med de större som kanske ser den som mer naturlig.	Det är högst troligt, ju mindre verksamhet som bedrivs desto sårare är det att motivera en ingående revision för kunden och den kostnad det medför.
Vilket är det största argumentet för att ha revision i små aktiebolag i Sverige?	Beror på synvinkeln, men speciellt för företag då vi är vana att hantera svåra lägen. Vi kan informera om ansvar, om vad som skall göras i rätt tid. Bör vara skönt för företagaren.	Samhällsargumentet är det viktiga, och vi är de mest effektiva skatterevisorer som samhället har. Vissa kan ju tycka att det är för dyrt, men ser man samhällsperspektiv är vi nyttiga!	Att skattebortfallet ökar men man måste se om den risken är större än kostnaden för att upprätthålla plikten.

Om du ser det ur ett samhällsperspektiv?	Skattemyndigheten har ju givetvis mycket att vinna på att vi granskar.	Samhällsnyttan är den mest påtagliga med revisionen.	Se frågan ovan.
Vad ser ni för argument MOT revision i små bolag?	Att den är överflödlig, speciellt i företag som är självfinansierade utan tankar på att belåna, inga anställda och där ägare och företagsledare är samma person.	Kostnaden, man tänker revision som i stora amerikanska börsbolag, man har inte förstått skillnad mellan stor och liten. FAR blundar för det här. Kostnaden har blivit större eftersom vi måste dokumentera allt. Det här är ett argument för att slopa plikten.	När kostnaderna blir allt för höga i förhållande till vilken nytta som genereras är den överflödlig. Merparten av alla aktiebolag i Sverige är ju mycket små till storleken och reglerna är utformade för de stora företagen.
Skulle det fuskas mer om plikten togs bort?	Svårt att veta, kanske. om plikten slopas darrar nog skattemyndigheten lite. De lägger nog mer resurser på att göra skatterevisioner. Att fusket skulle öka är jag tveksam till.	Viss ökad brottslighet eventuellt. Eventuellt kan man tänka sig att antalet svåra konkurser ökar då man fortsätter att driva verksamheten längre eftersom den kontrollen är mindre.	Risken med avskaffande att det kommer ske ett skattebortfall. Skattemyndigheten och RSV behöver få mer resurser för att motverka detta. Små bolag har ytterst sällan en skatterevision.
Har du gjort något extraordinärt för någon kund?	Ja, en moms kontroll som inte stämde, en inköpsfaktura på 150 000 som konterats fel vilket var en snabb korrigering att göra som ändå var mycket givande för kunden att få tillbaka. Hyra går ju även att jämföra i likvärdiga lokaler, ge tips.	Inte som jag kan komma på just nu!	Inte som jag kan komma på just nu!
Vilket är största argumentet för att ta bort revisionsplikten i små bolag?	Det kostar kanske obefogat mycket, d.v.s kostnaden överstiger nyttan kan man säga. vi måste omorganisera (rev.jäv) vilket kan göra att kostnaden sticker i väg eftersom det kan bli så att man behöver koppla in ännu en intressent i ledet, och hanteringen blir stökigare.	Kostnaden, Företag där ägare och företagsledare är samma person. När verksamheten är begränsad Det här är ett argument för att slopa.	Att kostnaden är för hög! Men även ur en konkurrenssynpunkt med tanke på utvecklingen i övriga EU där man övergett plikten för de små aktiebolagen!
Vilken av alla intressenter har mest nytta av revisionsplikten?	Svårt att säga generellt för det är nog olika beroende på företag, men ja hoppas och tror att det är ägarna som har nytta av revisionen.	Svårt att särskilja en intressent men staten har ju en stor nytta så klart, men även banker, långivare och ägare!	De intressenter som finns runt ett AB har nytta. Jag tror att det är ägarna som har mest nytta. Därefter kommer bankerna som nummer två och leverantörer som nummer tre. Skattemyndigheten kan förlita sig på att siffrorna är riktiga och har någon form av indirekt nytta av revision.
Vill du se att plikten tas bort eller förändras?	Vi kan inte ha det som i dag med tanke på alla nya regler som gäller främst för stora företag som inte är anpassade till de små	Jag är emot revisionsplikten, jag är i grunden för en efterfrågestyrd revision Allt du är tvungen att göra	Svår fråga. Jag tror att det kommer att ske någon form av förändring och styrs i första hand av att förenkla för småföretag. Ett

	företagen, enklast vore nog att skippa plikten!	blir så negativt.	slopande av revisionsplikten behöver inte innebära en förenkling för småföretagen.
Hur påverkas ni som byrå om plikten avskaffas?	Jag tror vi tappar kunder kortsiktigt, men vi kan lägga mer fokus på konsult biten så på sikt har det nog ingen inverkan på beläggningen. Det blir lättare för oss att ta betalt om kunden sökt upp oss.	Talat emot branschen momentant på kort sikt men är bra och gynnar på lång sikt. Jag ser inte att arbetet skulle försvinna just med revisionen men det skulle ändra former lite granna.	Kan vara positivt. Innebär att oberoendefrågan försvinner och vi kan göra i princip allt för kunden som vi varit försiktiga med tidigare Redovisningskonsulter har en väldigt ojämn nivå. Om revisorerna får göra allt gynnas alla intressenter, vi vågar inte släppa ifrån oss något som inte är bra.
Om plikten avskaffas vad skulle gränserna kunna bli?	10/24 bolag, skall man slopa så är 10/24 bäst i stället för att skapa en ny gräns. Ju mindre företag är desto mindre nytta av revisionen eventuellt.	Vet ej! Det sker ju inte över en natt. Vi försöker ju anpassa oss till EU. Sverige går på finnlands linje d.v.s det blir en mjuk övergång. Även 10/24 bolag skulle kunna vara en tänkbar gräns.	10/24 - bolag har diskuterats. Sverige har ett fåtal. Enligt EU gränsvärden faller revisionsplikten för i stort sett alla företag i Sverige. 3 miljoner i omsättning är rimligt, enmansbolag enkel verksamhet, inga anställda.

Bilaga 3 – Enkät

Inledande indexfrågor	
Ange kön	
☐	<u>Kvinna</u>
☐	<u>Man</u>
Vilken befattning har Ni i företaget?	
☐	<u>Ägare</u>
☐	<u>Företagsledare/ekonomiansvarig</u>
☐	<u>Både ägare och företagsledare/ekonomiansvarig</u>
☐	<u>Annat</u>

Företagsinformation	
Om företaget ingår i en koncern ange då antalet anställda för företaget och inte för koncernen som helhet.	
Antalet heltidsanställda?	
☐	<u>Mindre eller lika med 5 st</u>
☐	<u>6-9 st</u>
☐	<u>10-30 st</u>
☐	<u>31-50 st</u>
☐	<u>Mer än 50 st</u>

Om företaget ingår i en koncern ange då balansomslutningen för företaget och inte för koncernen som helhet.

Företagets balansomslutning

- [0-1,5 milj SEK](#)
- [1,5-5 milj SEK](#)
- [5-15 milj SEK](#)
- [15-25 milj SEK](#)
- [Mer än 25 milj SEK](#)

Om företaget ingår i en koncern ange då omsättningen för företaget och inte för koncernen som helhet.

Företagets omsättning?

- [Mindre än 3 milj SEK](#)
- [3-10 milj SEK](#)
- [10-24 milj SEK](#)
- [24-50 milj SEK](#)
- [Mer än 50 milj SEK](#)

Revisor och Kostnader

Hur länge har Ni anlitat Er nuvarande revisor/revisionsbyrå?

- [Mindre eller lika med 5 år](#)
- [6-10 år](#)
- [11-15 år](#)
- [Mer än 15 år](#)

Hur ofta har ni kontakt med Er revisor?

- Mindre eller lika med 5 ggr/år
- 6-10 ggr/år
- 11-15 ggr/år
- Mer än 15 ggr/år

Vilket av följande tre alternativ tycker Ni stämmer bäst överens med revisorns roll i Ert företag?

- Rådgivare
- Bokförare
- Granskare

Hur stor är årskostnaden för revisionen?

- Mindre eller lika med 10.000 kr
- 10.001-20.000 kr
- 20.001-30.000 kr
- 30.001-40.000 kr
- 40.001-50.000 kr
- Mer än 50.000 kr

Revisionsplikten

Enligt svensk lag skall alla aktiebolag ha minst en kvalificerad revisor som skall granska företagets årsredovisning, räkenskaper och förvaltning. Under de senaste åren har det förts en debatt om ett eventuellt avskaffande av revisionsplikt i de små aktiebolagen.

Anser Ni att revisionsplikten för de små aktiebolagen skall finnas kvar?

- Ja
- Nej

Om den lagstadgade revisionsplikten skulle avskaffas, skulle ni ändå föredra att Ert bolag revideras på samma sätt som det görs idag?

- Ja

Nej

Vilket/vilka av nedanstående påståenden beskriver bäst anledningen till Ert ställningstagande?

Jag tycker att revisionen är prisvärd i förhållande till dess nytta.

Jag har stort förtroende för den nuvarande revisorn.

Jag har goda erfarenheter av tidigare års revisioner.

Revisionen är ett "kvitto" på att företagets räkenskaper stämmer och att det är rätt skattemässigt.

Revisionen fungerar som ett bra hjälpmedel och inger förtroende vid kredit- och bidragsansökan.

Den reviderade årsredovisningen inger förtroende som underlättar kontakten med kunder & leverantörer

Min revisor har bidragit med värdefull rådgivning, utöver revisionen av räkenskaperna, i frågor som gäller t.ex. skatter, budgetering och finansiering

Annan anledning

Vilket/vilka av nedanstående påståenden beskriver bäst anledningen till Ert ställningstagande?

Jag tycker att revisionskostnaden är för hög i förhållande till dess nytta.

Jag har bristande förtroende för min nuvarande revisor.

Jag anser att revisionen är till för skattemyndigheten.

Jag tycker att det skall vara efterfrågan på revisionen och inte plikten som skall styra.

Jag anser att verksamhetens art och omfattning inte motiverar revision av mitt företag.

Jag anser att behovet av kontroll ur aktieägarnas synvinkel inte är nödvändig i små aktiebolag, då ägarna ofta deltar i den dagliga verksamheten

Annan anledning

Nyttan av revision	
Vilken/vilka av följande intressenter anser Ni har mest nytta av revisionen?	
☐	Kunder
☐	Kreditgivare
☐	Leverantörer
☐	Aktieägare/Företagsledare
☐	Anställda
☐	Skattemyndigheten
Anser Ni att nyttan med revision överstiger kostnaden för Ert företag?	
☐	<u>Ja</u>
☐	<u>Nej</u>
<p>En revisors arbete kan bestå av mycket mer än bara granskning. Revisorn kan även agera som rådgivare. Det kan röra sig om att ge råd i frågor vad gäller t.ex. skatter och finansiering m.m.</p>	
Utnyttjar Ni revisorns rådgivande tjänster, utöver det vanliga granskningsarbetet?	
☐	<u>Ja</u>
☐	<u>Nej</u>
Skulle Ni fortsätta vända Er till revisorn för att erhålla denna rådgivning, även om revisionsplikten avskaffas?	
☐	<u>Ja</u>
☐	<u>Nej</u>

Tror Ni att ett avskaffande av revisionsplikten skulle medföra några negativa effekter?

Ja

Nej

Vilken/vilka negativa effekter skulle kunna uppstå?

Ökad ekonomisk brottslighet, t.ex. skattefusk och förskingring.

Felaktiga årsbokslut och räkenskaper.

Svårare att erhålla finansiering i form av lån och checkräkningskrediter.

Svårare att finna andra externa finansiärer, t.ex. riskkapitalister

Ökat antal konkurser.

Annan effekt

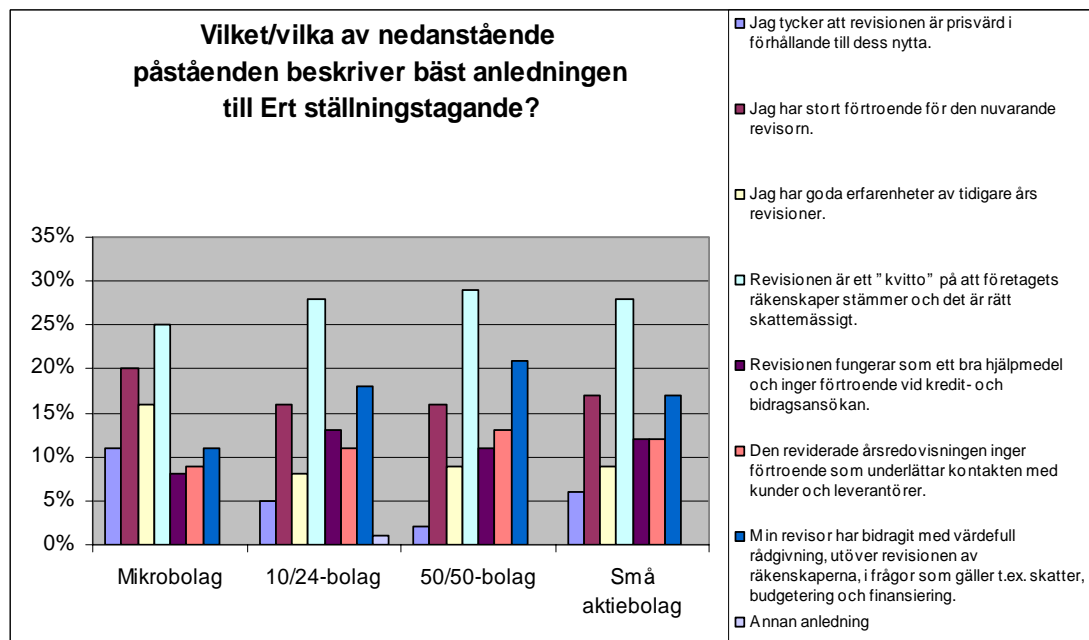
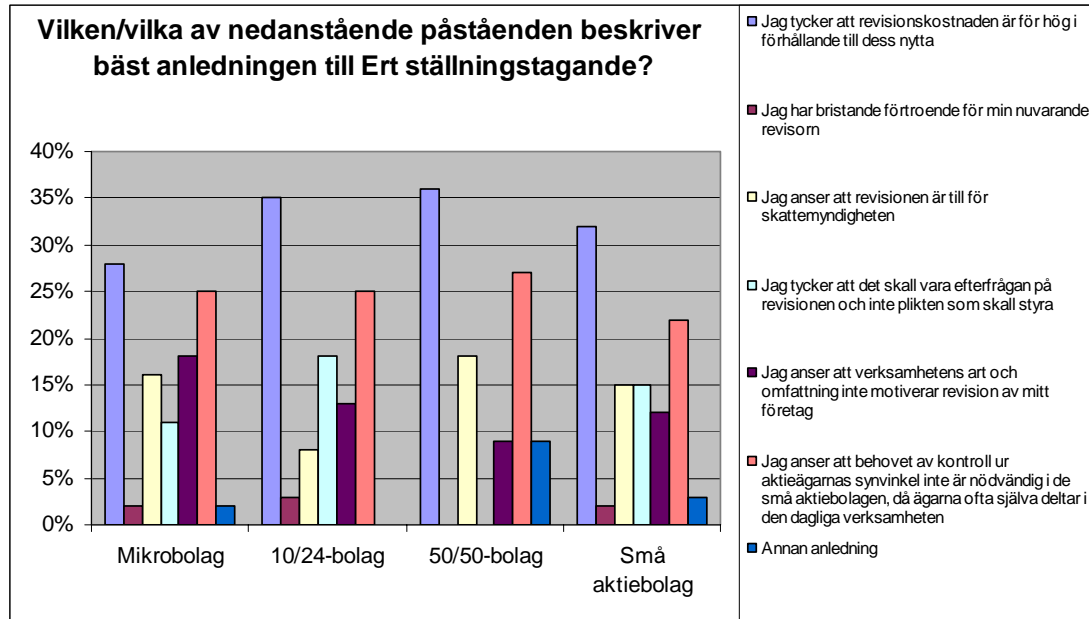
Ordet är fritt

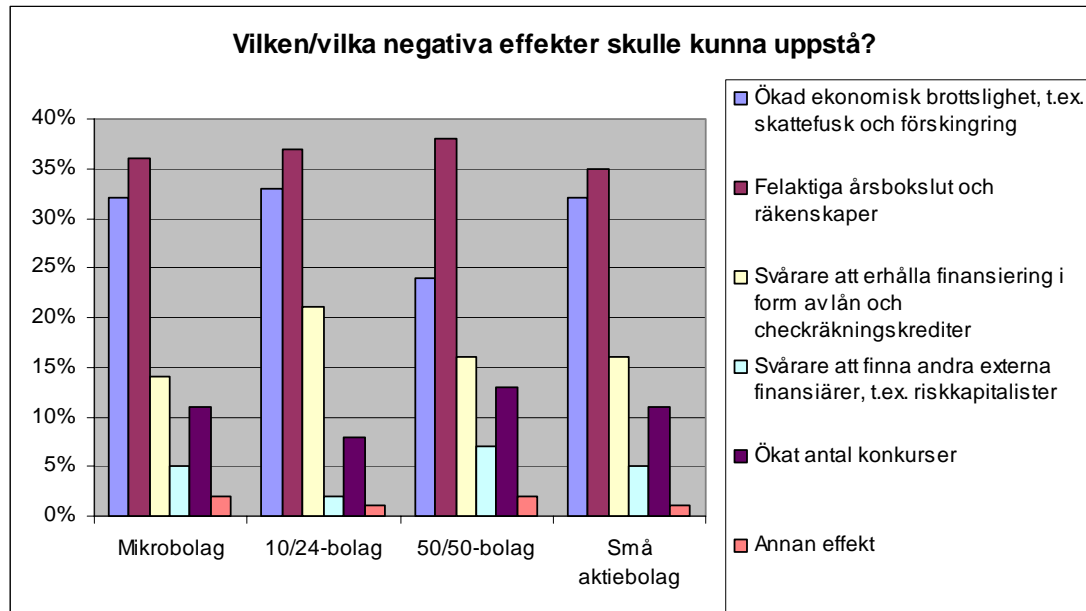
Denna fråga är frivillig att besvara

Övriga synpunkter och kommentarer

Bilaga 4 – Diagram

Bilaga 5 – Normalfördelningstabell

Z	0,00	0,01	0,02	0,03	0,04	0,05	0,06	0,07	0,08	0,09
0,0	0,500	0,504	0,508	0,512	0,516	0,520	0,524	0,528	0,532	0,536
0,1	0,540	0,544	0,548	0,552	0,556	0,560	0,564	0,567	0,571	0,575
0,2	0,579	0,583	0,587	0,591	0,595	0,599	0,603	0,606	0,610	0,614
0,3	0,618	0,622	0,626	0,629	0,633	0,637	0,641	0,644	0,648	0,652
0,4	0,655	0,659	0,663	0,666	0,670	0,674	0,677	0,681	0,684	0,688
0,5	0,691	0,695	0,698	0,702	0,705	0,709	0,712	0,716	0,719	0,722
0,6	0,726	0,729	0,732	0,736	0,739	0,742	0,745	0,749	0,752	0,755
0,7	0,758	0,761	0,764	0,767	0,770	0,773	0,776	0,779	0,782	0,785
0,8	0,788	0,791	0,794	0,797	0,800	0,802	0,805	0,808	0,811	0,813
0,9	0,816	0,819	0,821	0,824	0,826	0,829	0,831	0,834	0,836	0,839
1,0	0,841	0,844	0,846	0,848	0,851	0,853	0,855	0,858	0,860	0,862
1,1	0,864	0,867	0,869	0,871	0,873	0,875	0,877	0,879	0,881	0,883
1,2	0,885	0,887	0,889	0,891	0,893	0,894	0,896	0,898	0,900	0,901
1,3	0,903	0,905	0,907	0,908	0,910	0,911	0,913	0,915	0,916	0,918
1,4	0,919	0,921	0,922	0,924	0,925	0,926	0,928	0,929	0,931	0,932
1,5	0,933	0,934	0,936	0,937	0,938	0,939	0,941	0,942	0,943	0,944
1,6	0,945	0,946	0,947	0,948	0,949	0,951	0,952	0,953	0,954	0,954
1,7	0,955	0,956	0,957	0,958	0,959	0,960	0,961	0,962	0,962	0,963
1,8	0,964	0,965	0,966	0,966	0,967	0,968	0,969	0,969	0,970	0,971
1,9	0,971	0,972	0,973	0,973	0,974	0,974	0,975	0,976	0,976	0,977
2,0	0,977	0,978	0,978	0,979	0,979	0,980	0,980	0,981	0,981	0,982
2,1	0,982	0,983	0,983	0,983	0,984	0,984	0,985	0,985	0,985	0,986
2,2	0,986	0,986	0,987	0,987	0,987	0,988	0,988	0,988	0,989	0,989
2,3	0,989	0,990	0,990	0,990	0,990	0,991	0,991	0,991	0,991	0,992
2,4	0,992	0,992	0,992	0,992	0,993	0,993	0,993	0,993	0,993	0,994
2,5	0,994	0,994	0,994	0,994	0,994	0,995	0,995	0,995	0,995	0,995
2,6	0,995	0,995	0,996	0,996	0,996	0,996	0,996	0,996	0,996	0,996
2,7	0,997	0,997	0,997	0,997	0,997	0,997	0,997	0,997	0,997	0,997
2,8	0,997	0,998	0,998	0,998	0,998	0,998	0,998	0,998	0,998	0,998
2,9	0,998	0,998	0,998	0,998	0,998	0,998	0,998	0,999	0,999	0,999

Källa: Edlund, P-O, Högberg, O och Leonardz, B. *Beslutsmodeller - redskap för ekonomisk argumentation*, 4:e uppl, Studentlitteratur, 1999.